

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ОРГАН
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ

Ч. 1 (16)

ТОРОНТО

1968

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

Видає Головна Пластова Булава

Січень - березень 1968

Ч. 1 (16)

PLASTOVY SHLIAKH

Виходить щотри місяці

January - March 1968

Це число зредагували:

пл. сен. Омелян Тарнавський і пл. сен. Тоня Горохович

Члени Редакційної колегії: пл. сен. Орест Гаврилюк, пл. сен. Яро Гладкий, пл. сен. Ольга Кузьмович, пл. сен. Микола Плавюк, пл. сен. Володимир Савчак, пл. сен. Данило Струк, пл. сен. Атанас Фіголь.

Мовний редактор: пл. сен. Іван В. Манастирський.

Технічний редактор і адміністратор: пл. сен. Омелян Тарнавський.

ЗМІСТ

Слово Дрота	1
Атанас Фіголь: Держава зобов'язує	3
М. Г-ий: 1-ий Світовий Конгрес Вільних Українців — іспит зрілости українців у діяспорі	6
Данило Струк: Пласт у 2.000-ому році	12
Роман Сенчук: Прогалина, яку треба заповнити	16
Дальша дія Пластового Конгресу Другого	20
Роман Павлишин: Пластовий Конгрес Другий і українці у діяспорі	21
Іван Головінський: Психологічні основи юнацького пластиування	32
Теодосій Самотулка: Питання ідентичності	42
Ігор Бардин: Програмові цілі Пласти в Канаді	52
Катерина Горбач: Традиція чи майбутнє	55
Модест Цмоць: Старший пластун про свій улад	58
Хроніка важливіших пластових подій	61

Статті підписані прізвищем, псевдонімом або ініціалами авторів, ви-
словлюють їх власні погляди, які не завжди мусять покриватися з поглядами
редакції чи головного пластового проводу.

Річна передплата: США і Канада — 5.00 дол., Австралія — 3 дол., Австрія — 90 шіл., Аргентина — 250 пез., Бразилія — 200 кр., Великобританія — 1.0.0, Німеччина — 10 н. м., Франція — 15 фр. Ціна одного числа у США і Канаді \$1.25.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ та АДМІНІСТРАЦІЇ:

Plastovy Shliakh, Magazine, — 2199 Bloor Street West, Toronto 9, Ont., Canada.

PLASTOVY SHLIAKH — a Ukrainian Quarterly Magazine, published by PLAST

— Ukrainian Youth Ass'n, 2199 Bloor Street West, Toronto 9, Ontario, Canada

Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa, and

for payment of postage in cash.

На КОВЕРТІ біля адреси є ДАТА,
доки ЗАПЛАЧЕНА Ваша ПЕРЕДПЛАТА!

ПЛАСТУН є ТОЧНИЙ!

Прохаемо Вас знову:

ЗАПЛАТИТЬ ПЕРЕДПЛАТУ ЗА 1968 РІК

5.00 дол.

і вирівняйте заборгованість за 1967 рік,

якщо Ви ще досі цього не зробили.

● До тих, що вже мають заплачену передплату за 1968 р., це наше прохання не стосується. На напілці з Вашою адресою зазначено, доки була заплачена Ваша передплата 1 березня 1968 р. Усі вплати, що іх ми одержали після 1-го березня 1968 р., не зазначені на напілках з адресами.

● Прохаемо виповнити зворотну сторінку цього листка і разом з Вашим чеком чи грошовим переказом вислати на адресу нашої адміністрації у Торонти.

● Передплата для інших країн подана на 2-ій стор. обкладинки.

АДМІНІСТРАЦІЯ «ПЛАСТОВОГО ШЛЯХУ»

Будьте ПЕРЕДплатником, а не ПІСЛЯплатником
“Пластового Шляху”! Тому ЦЕ НІНІ вишліть
5.00 дол. — передплату на 1968 рік.

ПРОХАЄМО ВАС:

1. Вишліть негайно передплату на 1968 р. — \$5.00!
2. Разом з передплатою вишліть Вашу пожертву на пресфонд.
3. Вирівняйте Вашу заборгованість за 1967 р., якщо Ви ще доситьного не зробили!

Виповнити й вислати до адміністрації «Пласт. Шляху» на адресу:

PLASTOVY SHLIAKH Magazine

2199 Bloor St. West , дня
Toronto 9, Ont., Canada (місцевість)

Висилаю: 1) річну передплату на 1968 р. 5.00 дол.
2) заборгованість за 1967 р. 5.00 дол.
3) пожертву на пресфонд «Пл. Шляху» дол.
призначену на його розбудову.

Разом: дол.

МОЯ АДРЕСА:

(по-англійському)

(ім'я і прізвище)

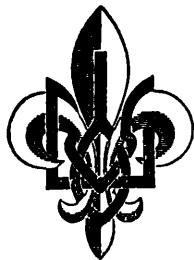
..... (число дому і назва вулиці)

..... (місцевість і стейт або провінція)

..... (назва місцевості моєї пласт. станиці)

Передплатників із США і Австралії прохаємо подати "зіп код".

Будьте ПЕРЕДПЛАТИНИКОМ, а не ПІСЛЯПЛАТИНИКОМ
«Пластового Шляху»! Тому ЦЕ НІНІ вишліть
5.00 дол. — передплату на 1968 рік.

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

орган
пластової думки

Торонто — Канада

Ч. 1 (16)

Січень - березень 1968

СЛОВО ДРОТА

До

Друзів Пластунів у широкому світі
зокрема
до Редакції «Пластового Шляху»
в Торонті

СЛАВНЕ ПЛАСТОВЕ ТОВАРИСТВО!
МОІ ДОРОГІ ДРУЗІ!

Я далекий від того, щоб писати «послання», з думкою, наче б то я був кимось помітнішим. Тільки тому, що практично інакше неможливо, я вибрав цей трохи претенсійний спосіб «відкритого листа».

Коли читаю різнобарвні вислови Вашої пам'яті про мене, відчуваю незвичайну честь, якою мене обдаровуєте, а при тому ще й велику щиру радість. Віріо певно, що всі Ви, Друзі, зрозумієте і прощачите мою неспромогу кожній і кожному з Вас, моїх листувальників і гратулянтів, поодиноко дякувати за зразкову уважливість до мене. А власне ця уважливість випробовує мене суворо, розбуджуючи в мені грішну гордість та сміливість брати на себе особисто таку виняткову пошану за, щоправда, щирі, але нічим не нові й самі собою не чудотворні поради для українського юнацтва, як несхібно на властивому місці знайти себе в широкій українській спільноті. Цю пробу я витримаю, бо я міцно переконаний, що таке діло, як Пласт, не вдалося б никому, якщо б не співдіяли в тому в сі Ви, сьогоднішнє і з-перед півсторіччя «вчорашиє» юнацтво.

Я повинен би лише виконати обов'язок представити громадянству наявні докази тієї солідарності пластунів, від нова-

ків починаючи, а на сеньйорах верховного пластового проводу кінчаючи, виявлені у тому широкому листуванні пластового братства зі мною, наче б то з уявленням осередком пластового середовища. Цей обов'язок, на жаль, переростає мої охотні, але недійсні сили. Щоб його виконати, бракує мені двох сутніх умовин: часу і спокою. Примусові, невідхильні обов'язки гайнуть безплідно мій час, а мое оточення вперто і безумовно заколочує мій спокій. Думки, що приходять під час і після читання пластового листування, треба було б збирати на магнетофонну стрічку, наліпити поштову марку і поспішно вислати, кому слід. Але це лише мрія. Тому пробачте ласково мою несилу. Я свідомий, що неодин лист заслуговував би на те, щоб на нього багато відписати.

Тут, Друзі, лише ось що: я хотів би, щоб усі Ви, Любі Товариство, не лише при цьому Новому Році і не лише при засвіченій різдвяній ялинці, а постійно, на все життя, почували крізь холод людської сварливості те благодійне тепло, що пливе від Вас, пластунів, можутнього гурту, з'єднаного вузлами правдивої дружби. Я бажав би, щоб Ви усвідомили собі, що від Вас, від Пласти виходить дивне проміння, яке в кожній морально здоровій, іддю кириництва недоторкненій молодечій душі вміє вигріти охоту, захоплення співдіяти з Вами, Друзями-пластунами, щоб спільно прямуювати до добра і радости з нього. Я бажав би, щоб Ви, так як я, ясними очима бачили всі успіхи, здобутки Вашої благословеної праці, щоб Ви раділи тим задоволенням і успіхом щастя на багатьох, багатьох українських обличчях.

Справді Божою ласкою мушу вважати те, що поки мого життя, можу почувати себе Вашим другом, виконавцем тих же самих моральних і розумних засад, зобов'язань, що іх ніхто інший, а Ви самі вже в кількох поколіннях подрібно випрацювали і незмінно їх дотримуєтесь, що іх намагаєтесь усюди і завжди вводити в українське життя — у переконанні, що власне іх було нам потрібно в минулому, потрібно і тепер, у кожних умовинах, і потрібно буде, дастъ Бог, незабаром, коли українці знову стануть державним народом і зуміють ним бути.

Перезрілій вік давно вже не дозволяє мені спільно з Вами поборювати Ваші романтичні труди і пригоди, дарма, що досі ще не відмовляється у товаристві спинатися на якийсь гірський шпиль і навশиньках сягати за якоюсь небесною зіркою; нема мені нагоди радити з Вами, як, може, ще закріпити б українському Пластові славу організації, у якій кожний член є ядром кристалізації пластового ідеалу українця-громадянина; не маю теж змоги разом з Вами маршувати струнко в мальовничих рядах на пластових ювілейних чи національних зустрічах у тих живих картинах самопевного державного організму української нації.

I багато дечого іншого — незмога. А проте, вільно мені думками, духом, упертістю волі вважати себе Вашим представником, з магуном Пластової Iдеї, якої Ви, Друзі, є живою дійсністю. Я теж намагаюся заслуговувати на Ваше довір'я і гордитися честю зватися пластуном, Вашим, — усіх тих, які дають себе пізнати як лицарі Пластового Закону — беззастережним другом.

Прохаю Вас гаряче, Пластова Братіс, прийняти цього листа як подяку за пам'ять і за щирі слова всіх Ваших привітів, побажань, надмірних признань і визнань у листах, листівках, журналах, виданнях і посилках.

Славмо Христове Різдво!

С к о б !

Ваш Дрот

Віденсь, 10 січня 1968 р.

Атанас Фіголь

ДЕРЖАВА ЗОБОВ'ЯЗУЄ !

Думки з приводу 22 січня 1918 і 1968 років

Національні історичні події можна аналізувати з різних аспектів. Ювілейну дату “22 січня” — з пластового погляду — найкраще розглядати під кутом зобов’язання: бачити реально і холодно обставини, у яких стався акт 22 січня 1918 р., чого його творці досягли, яке значення акту 22 січня для цілої нації, і основне, яке зобов’язання залишили його творці спадкоємцям — нащадкам тих, які їх здійснювали.

Четвертий Універсал — це безперечно вершок політичної думки і політичних досягнень українства упродовж останніх століть. Три перші універсали найкращий доказ, як тяжко було українцям, після століть поневолення, відродити у собі догму — “від нині будемо самі”!. Четвертий Універсал — мильний камінь нашої історії, від заіснування якого всі наступні покоління не потребують шукати “вихідних баз”. Для них у політичній площині усе може бути дискусійне, тільки ніколи не підлягатиме сумніву ідея української держави.

Читаючи нині текст Четвертого Універсалу, робиться моторошно від тих простих і ясних слів про велич досягнутого, про здійснення за-

душевних мрій усіх без винятку, а рівночасно про ті великі внутрішні й зовнішні труднощі, що стали на перешкоді для закріплення здобутого жертвами і трудом усіх дотогоджих поколінь.

Із широкої тематики питань про причини неуспіху нашої визвольної боротьби 1917 - 21 років треба нам усвідомити основне: складові елементи української нації, — і то включно до поодиноких українців, як остаточних фізичних елементів української соціо-політичної системи, — не здавали собі справи з їхньої функційної взаємозалежності і з Богом даного їм обов'язку співдії для остаточного оформлення і завершення української цілості у своїй власній державі. Цей недолік — чи може хтось заперечити? — залишається основним і донині.

Бувши однією ланкою у безперервному ланцюзі подій історії України, ми знаємо, що українська нація мусить далі боротися за осягнення свого ідеалу. Умовини для його здійснення там, в Україні, не покращали. Навпаки, після півстоліття жорстокої і нелюдської окупації вони — нестерпні. А проте, знаходяться там сотні і тисячі, які навіть у тих обставинах далі продовжують боротьбу з ворогом за національно-політичне визволення народу та державну незалежність України.

Ми вийшли на еміграцію, а велика частина з нас — це вже тут, на чужині, народжена генерація. Живемо у свободі і достатках. Ніщо нас, українців у діяспорі, не зобов'язує у політичній площині так, як ідея української держави. Навіть, якщо ми вже у другому, третьому чи хочби і сьомому поколінні стали постійними громадянами нових країн, тим більше повинні ми і мусимо жити для остаточного визволення нашого Єрусалиму — Києва подібно, як це робили в розпорощенні жиди упродовж століть для реалізації ідеї своєї держави — Ізраїля.

Яке ж — супроти того — особливе з обов'язання пов'язане з датою 22 січня, для нас — пластунів? Воно ясне і безсумнівне: забезпечити боротьбу нації передовім відповідним вихованням наростиючих поколінь. Супроти ситуації в батьківщині завдання пекуче актуальне і тут на еміграції у діяспорі.

Що це значить “відповідне виховання”? У контексті з датою “22 січня” немає сумніву, що мова йде про політичне виховання. Чи торкаємо “гаряче залізо” вічно актуальній і вічно нерозв'язаній проблемі?

Ми старалися дотепер тримати Пласт осторонь, і то дуже далеко, від політичного життя, навіть від політичних проблем. Для цього — як видавалося нам — були достаточні причини. Партийні, конфесійні і інші міжгрупові спори й міжусобиці перенесено не тільки на організації дорослих, але також і в школу, молодечі організації і в дитячі садки. Щоб захоронити пластову молодь від того роду негативних впливів, Пласт декларував завжди не тільки свою понадконфесійність, але також і свою політичну непартійність. Здійснювати і дотримувати зроблені декларації

доводилося пластовим провідникам зовсім легко, бо у своїй праоснові, у самій своїй найсуттєвішій концепції Пласт був задуманий як виховна організація не для будь-яких парткулярних цілей, але як виховна система, що мала дати Україні новий, повновартісний тип українця держави! Ішлося про таке виховання, щоб на його основі майбутні суспільні провідники — без уваги на різні партійно-політичні чи інші групові пов'язання — могли і вміти знати спільне, основне для творення і втримання однієї гармонійної системи, спрямованої на здійснення остаточного завершення українства як одности, як цілості у своїй незалежній соборній державі.

На питання, чи Пласт упродовж уже більше ніж півстоліття може вказати на позитивний ефект його виховних старань, треба безперечно відповісти “так”. Цілий ряд постатей суспільно-громадського і політичного життя, які перейшли “пластовий шлях” своєю життєвою поставою, своїм стилем праці підтвердили і виправдали задум і вкладений труд.

Але останнє десятиліття, на тлі негативних явищ емігрантщини, виявляє виразно, що ми в деякій мірі “пересталися” в ізоляції Пласти від громадсько-політичного життя. Ізольовані і пильно бережені від “базилів” політики юнаки і старші пластуни переходят до пластового сеньйорату, у якому починає домінувати ідея “стояти збоку”, не мішатися до політики, а вже ніяк не реалізувати будь-яких принципів, постави чи концепцій у громадському житті. Бож тоді треба визначити себе по чиєму болі, а це противиться обов'язковій нині інтерпретації “пластової беспартійності”.

Дискримінація пластунів, які у громадському житті щонебудь досягли і займають активні пости в політичному житті, є в сучасному Пласті наявна. Колись інтерпретували ми понад партійність у Пласті (отже: не без партійність) у той спосіб, що вимагали від пластунів, приналежних до різних політичних партій, щоб вони і в Пласті і поза Пластом, в обопільній співпраці, давали доказ, як громадяни різних політично-групових приналежностей повинні співпрацювати для загальних цілей на базі державницького виховання. Нині починають у Пласті з'являтися погляди, що пластун експонований у громадсько-політичному житті, не сміє займати ніяких керівних постів у Пласті, не може бути навіть предсідником пластових зборів, він є попросту за свою громадсько-політичну роботу дискримінований у Пласті.

У консеквенції такий підхід відстрашує одних, інших морально звільняє від обов'язку діяти поза Пластом. Політичне життя у пластовому середовищі знецінене, від нього найкраще стояти остроронь. Сеньйори виживають себе або прикривають себе працею у самому Пласті. Пласт стає ніби ціллю сам для себе. Очевидно, такий Пласт є карикатурою задуманого, і як виховна організація із таким прицілом був би зовсім безсенсний.

50-літній ювілей української держави накладає на нас обов'язок ситуацію у Пласті під цим оглядом основно передумати. Пластовий Кон-

грес Другий не може поминути цієї проблеми. Вона так само суттєва і так само пекуче актуальна, як і проблема збереження національної ідентичності. Бо остаточно, для кого і для чого зберігати нам ту ідентичність? Держава — це конкретна об'єктивізація української духовової цілості. Молодь уже відзарання мусить бути виховувана в обов'язку служити тій ідеї. Треба знати нову форму вияву, нову інтерпретацію, новий стосунок до тих проблем. А головне: треба у Пласті привернути повне цінування політичного сектора як найвищого і найвартіснішого вияву спільноти, і навчитися розрізняти між політичним і партійним.

Так звана проблема “Пласт і політика” мусить бути наново розглянута і розв'язана в усіх площинах. До цього зобов'язує нас ідея української державності, для якої Пласт постав і здійснювання якої — це єдиний критерій виправдання дій Пласти.

М. Г-ий

1-ИЙ СВІТОВИЙ КОНГРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ — ІСПІТ ЗРІОСТИ УКРАЇНЦІВ У ДІЯСПОРІ

Враження та спроба висновків учасника

Перший Світовий Конгрес Вільних Українців — незвичайна подія у житті української спільноти. Своїм розмахом, великою участю делегатів, розголосом, який він здобув обабіч залізної заслони, та успішними вислідами — він записав себе великим плюсом у балансі осягів нашої спільноти. Кілька місяців, які відділяють нас від СКВУ, дали змогу не лише для суперляртичного схвалювання його, але і для критичних голосів. І тому сьогодні може легше аніж будь-коли писати об'єктивно про ту подію, пам'ятаючи при тому, що опінія кожного учасника такої події завжди буде мати велику дозу суб'єктивності.

Немає потреби повторяти загально відомих подій перебігу СКВУ. Але щоб відповісти на тему нашої статті, мусимо дуже умовно поділити СКВУ на три окремі його частини: **шукання за змістом дій української спільноти в діаспорі, організаційне завершення нашого суспільно-громадського життя, політично-маніфестаційні вияви СКВУ.**

Правдоподібно, небагато з учасників СКВУ усвідомляли собі, що дійсні висліди первого СКВУ ми осягнули в днях від 11 до 15 листопада 1967 р., себто ще напередодні першої пленарної сесії Конгресу. У

тих днях відбувалися світові з'їзди чи конференції студенства, комісії Української Виховної Системи, жіночтва, ветеранів, мирян Української Католицької Церкви, журналістів, кооператорів, наших основних суспільно-громадських організацій, що діють по різних континентах, науковців і т. п. І хоч ті різні форуми, мали за предмет обговорення різні питання, — усі вони без віймку потвердили органічне намагання нашої спільноти в діаспорі: **ОБ'ЄДНУВАТИ І КООРДИNUВАТИ НАШІ ЗУСИЛЛЯ**. З-поміж усіх тих конференцій важко вирізнювати поодинокі, неможливо ствердити, яка з них була найважливішою, але немає сумніву, що принайменше три з них слід підкреслити.

Перша — це **Виховно-освітня сесія**, яка внесла багато рекомендацій на відтинку шкільництва, виховання молоді, та яка довела до прийняття всіма учасниками СКВУ узгідненої формули виховного ідеалу молодої української людини в діаспорі у такій формі:

“УКРАЇНЕЦЬ У ДІЯСПОРІ — ЦЕ ПОВНОЦІННИЙ ГРОМАДЯНИН СВОЄЇ КРАЇНИ, ПОВ’ЯЗАНІЙ ІЗ УКРАЇНСЬКИМ НАРОДОМ ВУЗЛАМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КУЛЬТУРИ, ІЗ ХРИСТИЯНСЬКО-ЕТИЧНИМИ ВАРТОСТЯМИ І ТВОРЧОЮ ДІЄЮ ДЛЯ УКРАЇНИ”.

Вага цього ствердження полягає в тому, що воно поза всякий сумнів ставить дискусію про те, яким має бути наше назріваюче покоління? Ми, змалювавши тим ствердженням мету, до якої прямуємо в наших виходах зусиллях, маємо обов’язок зупинитися над посиленням дій, яка зближувала б членство всіх наших молодечих організацій до того ідеалу.

Другою у черві конференцією перед початком СКВУ слід відзначити конференцію мирян Української Католицької Церкви. Вона, чи не найбільше бурхлива з усіх конгресових конференцій, дала змогу в усій ширині провести дискусію над болячками нашого життя на церковно-релігійному відтинку. Загально відомо, що організатори СКВУ, зокрема Організаційна Комісія ПАУК, до останньої хвилини займала становище, що конференція мирян є поза рамками СКВУ. Але в часі самої конференції з’явилися на залі нарад цієї конференції офіційно президент ПАУК о. д-р В. Кушнір, як також представники наших обох церков (католицької і православної).

Не є вирішне, хто був тими представниками і чи формально вони репрезентували свої церкви. Багато важливішим є те, що така спільна конференція відбулася. Вона дала докази на те, як глибоко затривожена наша спільнота внутрішніми ускладненнями в Українській Католицькій Церкві, та що не лише вірні тієї церкви, але ціла наша спільнота виступає гостро проти латинізації її обряду та проти настирливих намагань уводити англійську мову в релігійні практики тієї церкви. Тоді, коли в цих питаннях була солідарна постава конференції, то багато складнішою виявилася проблема організаційного завершення нашого церковного життя патріархами Української Католицької і Православної Церков.

Для мирян — католиків питання патріярхату — це питання не лише організаційного завершення нашого церковного життя, але і вияв симпатій до особи Верховного Архиєпископа, Кардинала Йосифа Сліпого, або затserежень до тих кіл, які в останніх роках роблять перепони для оформлення такого патріярхату. І в тих питаннях симпатії загалу делегатів були виразно здекларовані по стороні Верховного Архиєпископа.

Багато складнішою є справа питання патріярхату для українських православних. Виявилося, що в них те питання ще далеко не назріло та що вони, з різних причин, не лише не готові до дискусій про оформлення власного патріярхату, але і питання патріярхату Української Католицької Церкви розглядають із упередженням чи вбачають навіть у ньому загрозу для Українських Православних Церков. Це саме і стало причиною, чому всі вимоги конференції мирян до СКВУ були предметом основних міркувань і чому у висліді зговорення між речниками українського православного світу та організаторами чи речниками конференції мирян-католиків прийшло до узгіднення, що питання сворення патріярхату Української Католицької Церкви розглядається як вимогу вірних Української Католицької Церкви, а не цілого СКВУ.

Проте, атмосфера і підсумки конференції мирян таки дали поштовх до того, щоб представники церковної влади з належною увагою поставилися до вимог і опінії мирян.

Третію подією напередодні СКВУ була конференція ОДВУ і ICHO, присвячена відносинам в Україні. У чотирьох доповідях ті відносини були дуже основно продискутовані. Стверджено, що в Україні проходить процес дуже виразного спротиву русифікації та нівелляції української людини, на чолі якого (спротиву) стоїть молодше покоління, між ними навіть вихованці комсомолу. Аналіза матеріалів з України ствердила, що ті процеси проходять не лише у духово-культурній площині, але вони починають зовсім виразно маркувати себе у політичній площині. Аналіза подій останніх трьох років доказала, що дотеперішній баланс т. зв. культобміну між західним світом і СССР вдалося українській спільноті використати для посилення зв'язку з українським народом. Цей зв'язок у нічому не зменшив гострого засудження нашою спільнотою московсько-комуністичного режиму. Дійсною сенсацією напередодні СКВУ були матеріали Вячеслава Чорновола, які були опубліковані в Парижі (“Лихо з rozumu”) і у Вінніпезі. Ці матеріали своєю свіжістю, відвагою і кількістю були неначе закликом для всіх учасників СКВУ проаналізувати нашу поставу до поневоленої України. Вони були грізним закликом: Поневолена Україна потребує допомоги! Допомога їй вимагає координації наших зусиль, вимагає єдності української діяспори!

Як бачимо з наведеного, у трьох важливих площинах нашої дії — допомога Україні, церковно-релігійні питання і питання виховання молодого покоління — конференції, що відбулися напередодні СКВУ, підготовили належно атмосферу, яка пособляла успішному проведенню само-

го СКВУ. Не лише те. Ті конференції дали не тільки в теоретичній площині, але і в ряді зовсім практичних справ докази, що існує потреба спільноти дії української діаспори, що є спільні нам справи, без огляду на те, в яких країнах чи континентах ми живемо, що є природна потреба організаційного завершення нашої діаспори.

Це ми осягнули на самому СКВУ і приглянемося, як це сталося.

Багато скептиків нашого життя, напередодні СКВУ проповідували, що він стане лише одноразовою маніфестацією та що ми не зрілі створити спільнотного координуючого чинника нашого громадського життя. Для них СКВУ приніс велику несподіванку. Бо, як відомо, на ньому не лише статутово оформлено постійну інституцію — “СВІТОВИЙ КОНГРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ”, але і обрано на ньому його керівні органи. Чи справді обрано? Так! Обрано і то в такому складі, про який не мріяли навіть найбільші ентузіасти СКВУ.

Дехто твердить, “що все наперед було узгіднено” та що на СКВУ не було жодного обрання. На основі провірених відомостей довідуємося, що ряд справ, пов’язаних із переведенням СКВУ, справді підготовлено шляхом узгіднення на форумі ПАУК. Але також правою є, що вже після початку СКВУ, себто в часі його праці, вийшли зовсім нові справи, яких на ПАУК ніхто не підготував. Так цілком новою справою було введення статутовою дорогою до Секретаріату СКВУ представників СФУЖО, представників усіх наших церков, а через те зовсім інший склад і керівних органів СКВУ. Вага цих “непідготованих” змін заключається в тому, що вони зробили із Секретаріату СКВУ орган фактично незалежний від трьох наших країнових надбудов КУК, УККА і КОУГЦУ — на терені діяння яких будуть завжди діяти президії секретаріату СКВУ. Бо введенням представників церков і СФУЖО ми маємо ситуацію, у якій речники поодиноких ділянок нашого життя, мають своє представництво в секретаріяті СКВУ. Слід сподіватися, що так як там є заступлені жіночий і церковний відтинки нашого життя, так і інші ділянки як молоді, студентство, ветерани, шкільництво, економічний, харитативний, культурно-мистецький відтинки знайдуть у секретаріяті своє віддзеркалення, і тим чином створять з нього не лише репрезентативну, але і функціональну централю СКВУ. А як із засобами для їх праці? Якщо судити по жертовності нашої спільноти напередодні СКВУ (зібрано близько 120.000 дол.), що наша громада готова підтримати працю того новотвору.

Чи створенням СКВУ і обранням Секретаріату ми завершили координацію нашого суспільно-громадського та церковного відтинків нашого життя? Завершили хіба в тому, що створили органи дії для тієї праці. Ділове завершення буде залежати від діловости і працевідданості того органу. Чи він справді репрезентує нашу діаспору? Думаємо що так, хоча є голоси, що в ньому немає “наддніпрянців”. Якщо приглянемося тій справі, то мусимо сказати, що “наддніпрянці” у секретаріяті СКВУ є краще заступлені, ніж в інших наших країнових надбудовах. Це означає,

що пікого не дискриміновано, але це не означає, що т. зв. наддніпрянський елемент активізовано. На жаль, ні. З різних причин той елемент замало активний, а треба докладати всіх зусиль, щоб на всіх щаблях нашого життя він активізувався, щонайменше так, як це є в теперішньому складі Секретаріату. Координація нашого життя скріпиться, якщо на всіх щаблях нашого життя, подібно як це є в Секретаріаті СКВУ, ми збережемо участь усіх наших сил громадського і релігійного життя у проводах, та якщо вони співпрацюватимуть між собою.

Підсумовуючися на цьому відтинку, треба ствердити, що СКВУ виконав успішно і своє друге завдання, створивши постійний орган у формі Секретаріату СКВУ, який репрезентує справді нашу спільноту в діаспорі.

І врешті розгляньмо політичне значення СКВУ для нашої спільноти. Його слід розглядати у площині зовнішньої і внутрішньої політики.

Якщо йде про відтинок зовнішньої політики, то треба ствердити, що СКВУ не вніс надто великих осягів, якими ми маємо підставу гордитися. Щоправда, з нагоди СКВУ видано багато інформаційного матеріалу чужими мовами, поінформовано ряд урядів про пляни скликання СКВУ, запрошено ряд поважних представників чужинецького життя, — але висліди, на жаль, не надто задовільні. Ледве чи можна це недомагання приписати на рахунок організаторів СКВУ. Вони робили ряд заходів, щоб забезпечити належну репрезентацію урядових кіл. На жаль, реальності міжнародного життя такі, що не лише уряд США, але й уряд Канади були заступлені представниками дуже низької ранги. Сповідно Канада вийшла краще через близьку виступ нашого земляка посла М. Стара та участь у СКВУ колишнього прем'єра Канади Дж. Діфенбейкера. Є поголоски про те, що була можливість мати на СКВУ кол. заступника президента США Р. Ніксона. Якщо це справді було так, то шкода, що його не запрошено, а запрошено когось іншого. Але це доказ, що в міжнародних колюрах наші зв'язки і впливи не надто великі, і що справи, які дають нам розголос на сторінках преси, — це маніфестації під ООН чи Mісією ССР в Нью-Йорку, а не наша муравлина праця. Прикро, але правдиво, і з цього слід нам робити висновки!

Важливим є те, що при нагоді СКВУ не сталося нічого, що могло б пошкодити нашій зовнішній політиці, бо саме тепер, коли пишемо ці рядки, “велика преса” дає таке насвітлення українських проблем, що де-хто думає, що це віддзеркалює прихильне наставлення до нас зовнішніх політичних чинників. Якщо це так, то СКВУ, якщо не поміг, то напевно не пошкодив нам на тому відтинку. Цілий час ми говоримо про чужий відтинок, який ми стараємося зробити прихильним для нас! Виїмок становить московський відтинок, який дуже добре оцінив СКВУ і почав по ньому неперебірливу атаку негайно по його закінченні. Виглядає, що іронія долі є така, що в ССР знову раніше “розкусили” лійсну вагу СКВУ, ніж наші “прихильні кола на Заході”.

На відтинку внутрішньої української політики СКВУ відограв свою роля. Усі ми побоювалися, що саме політичні розбіжності нашого життя такі гострі, що СКВУ не зможе успішно відбутися. І справді, найповажніші труднощі підготовки СКВУ були пов'язані із політичними справами, Але у признання як організаторам СКВУ, так і нашим політичним чинникам, треба ствердити, що вони зуміли довести до того, що фактично цілий вахляр нашого політичного життя був заступлений серед почесних гостей СКВУ.

В опінії декого наш політичний світ не повинен був бути обмежений лише до ролі почесних гостей. Може ця замітка була б більш виправдана, якщо б серед нашого політичного життя було менше нетолеранції. А в таких обставинах статус почесних гостей був єдиним способом, яким можна було забезпечити участь усіх речників нашого політичного життя у СКВУ.

Тенденція до єдності суспільно-громадського відтинка переноситься і на політичний. І тому не диво, що ДЦ УНР на СКВУ вийшов з більшими успіхами ніж інші політичні середовища, хоча цього навіть кола ДЦ УНР не сподівалися. Але цей сам факт, що у програмі СКВУ виступали на одній платформі і речники ДЦ УНР, і голови двох ОУН, і СГД, указує, що СКВУ і в тому відношенні був кроком уперед. Дай Боже, щоб заява одного з політичних провідників про те, що після СКВУ пора шукати завершення консолідації і політичних відтинків нашого життя — не лишилась без відгуку!

Ось такі є висліди СКВУ!

Чи могло бути краще? Безсумнівно так, але це перший Конгрес і ми мусіли на ньому, на його помилках навчитися. Яка найбільша з тих помилок? Найбільша неспроможність організаторів включити активніше у програму СКВУ — зокрема в діловій частині — представників нашого молодшого покоління, зокрема уродженців нових теренів нашого поселення. Найнеприємніша з помилок — це легковажне відношення до деталів програми. Може б ми подбали про те, щоб на бенкетах господарі вміли представити гостей і закінчити бенкет перед північчю! А в мистецькій програмі — ми не можемо виводити вільноручних вправ і представляти неповним герб України, не подбавши про те, щоб призначена група молоді таки ждала, аж до повного виконання програми! Може дрібні, але разючі помилки, які при трохи збільшенні увазі можна було заощадити найбільшій події української спільноти в діаспорі в останньому часі.

Данило Струк

ПЛАСТ У 2.000-ОМУ РОЦІ

Учора

Проблема: створити українську незалежну державу. Велика Мета — це увінчання 1918 року. Велика Гра — це підготовка до дальшої визвольної боротьби.

Розв'язка проблеми: Пласт, як організація української молоді, може спричинитися у великій мірі до розв'язки проблеми. У Пласті плекалися національні державницькі ідеї, підготовлялися кадри із сильним характером і духом. Вишкільна програма теоретично і практично відповідала проблемі, і в результаті дала кадри свідомих українців, які в націоналістичному запалі Другої Світової Війни боролися і гинули за ідею в рядах ОУН.

Деякі врятувалися і перенесли із собою свій ідеологічний досвід в еміграційну діаспору. Тут вони продовжували виховувати нові кадри, продовжуючи так розв'язку вчорашиної і сьогоднішньої першої проблеми.

Сьогодні проблема створення української держави є реальною і основною у першу чергу для українців в Україні. Віримо, що там існують носії цієї ідеї і що вони на свій спосіб стараються цю проблему розв'язати. У діаспорі наша "Велика Мета" далі є дорожником для нас, але тягар наших завдань спрямований на нові ділянки життя українських поселень у світі. Наша енергія на еміграції повинна бути спрямована не на внутрішню боротьбу українських політичних партій за право "виріщувати визвольну політику", але на протидію усім еміграційним лихам.

**

Сьогодні

Проблема: асиміляція та затрата національної ідентичності. Велика Мета — створення таких обставин, за яких процес асиміляції ніколи не досягав би Пласти. Велика Гра — це успішні, багаті засоби прищеплювати українство тим, що становитимуть духовість та інтелект української діаспори.

Розв'язка проблеми: Пласт, як організація української молоді, повинна б мобілізувати всі духові сили діаспори на те, щоб виховувати бодай одиниці на відповідальних провідників. Вишкільна програма мусить у першу чергу звертати увагу на засвоєння українознавства і на активне плекання виявів українського культурного життя. Якщо зайде потреба наголошувати просвітніство, тоді звертаймося до просвіти.

Пласт мусить бути тією організацією, яка заступить у потребі школу, церкву і навіть батьків. Пласт мусить бути організацією подібною до жидівської релігії, що зуміла зберегти жидів від асиміляції майже упро-

довж двох тисяч років. Пласт мусить бути ультра-консервативним: українська мова, навіть, якщо вона зникне всюди інде, мусить існувати у Пласті як єдина мова. Пласт мусить зашеплювати українські традиції і мусить заохочувати молодь вивчати та засвоювати все, що українське — створити культ українства.

Пласт мусить визнавати потребу зв'язку з материком, з Україною, і вживати цей зв'язок для своєї цілі, щоб молодь відчула, що вона у своїм українстві не сама. Пласт повинен визнавати, що Україна існувала та існує, і що тепер вона під нестерпним московським режимом, який намагається знищити українську духовість. Прогулянки в Україну не тільки побажані, але їх Пласт повинен організувати. Пласт повинен заохочувати молодь і навіть вимагати від свого членства паралелізму знання: якщо ти лікар — то знай про українську медицину; якщо ти інженер — знай про українську техніку; якщо ти спортовець — то знай про український спорт. Раніше чи пізніше від молоді почуємо питання: “Чому? Відповідь: “Тому, що ти не можеш нічого знати, поки не знаєш самого себе; тому, що ти не можеш знати “сьогодні”, поки ти не засвоїв знання про “вчора”; тому, що ти мусиш бути готовий на “завтра”.

**

Завтра: скажімо у році 2,000-ому

Проблема А.: Україна у межичасі стала вільною суверенною державою. Що тоді має уявляти собою Пласт?

Розв'язка: Пласт, як організація молоді українського роду, яка зв'язана з Україною духовно, плекає культ українства серед своїх членів і забезпечує існування вічної діаспори українців. Тому Пласт є кочичною організацією для добра України на міжнародному терені.

Проблема Б.: Україна не змогла стати вільною сувереною державою, вона далі поневолена.

Розв'язка: Пласт, як організація молоді українського роду, яка плекає культ українства і зберігає існування ідеї вільної України. Завдяки зберіганню і плеканню цієї ідеї вона колись нарешті мусить здійснитися так, як постав Ізраїль.

**

Підсумки

Ми мусимо, не зважаючи на всі труднощі, тиски, перепони, сьогодні завести у свою програму на перше місце культ українства. Якщо ми віримо в Україну, у її право на самостійне існування — то наш обов'язок зашеплити цю віру молодшому поколінню, передаючи йому знання мови, культури. Так само, зрештою, як це було обов'язком незліченних поколінь християнських — передавати ідейне та фактичне знання Христової віри. Мисимо це зачати сьогодні, щоб забезпечити собі завтра,

бо на нас упадуть прокльони всіх тих, що через нас не знатимуть, чиї вони діти.

Стільки щодо ідеології. А тепер практично:

1) Позбутися баласту в членстві: тобто, мусимо вирішити, що Пласт не для всіх. Він для дітей тих батьків, які хочуть і всіма своїми силами прямувати до того, щоб їхні нащадки були українцями. Тих членів, батьки яких не дбають про це або не всилі цього прищепити своїм дітям, ми у Пласті не можемо тримати.

2) Українську мову, літературу, культуру, історію, звичай, традиції українського народу мусить плекати в домах членів Пласти, а Пласт мусить тому поселяти, щоб так створити духовий національний культ.

3) Для здійснення цього необхідний контакт з Материком, і Пласт повинен такий контакт реалізувати серед старших віком членів, які заздалегідь будуть познайомлені з ворожою нам російською комуністичною ідеологією, щоб могти проти неї устоятися та з нею боротися. Тому у програму старшого юнацтва треба включити вивчення цієї комуністичної ідеології і показати її хибність та згубність.

4) Не занедбуючи фізичного пластування, бо воно здорове, приманливе і потрібне, Пласт мусить присвячувати більше уваги духовим вправам. Сьогодні молодь бунається проти поверхових вартостей і дій. Вона шукає собі тривких духових вартостей. Пластуни повинні шукати і знаходити ці вартості в Українстві.

5) Одна з корінних проблем сьогоднішньої молоді — це відчуття браку консеквенції як у вчинках батьків, так і в поступуванні провідників. І батьки, і пластові провідники мусить бути стовідсотково переконані у своєму українстві і мусить поступати згідно із своїми переконаннями. Не можна толерувати ніяких ухилювань від українства. Навіть тоді, коли цих ухилю допускається власна дитина.

6) Тому, що радикальні зміни неможливі, провід Пласти і надалі повинен затримати дотеперішню виховну систему (за "Життям у Пласти"), переводячи її послідовно. Одночасно треба поволі приготовляти конечні зміни цієї системи, пам'ятаючи, що нам найважливіша ціль — стримати процес асиміляції, зберегти національну ідентичність, а не зберегти Пласт як організацію.

7) Далекосяжне завдання Пласти, без уваги на політичні зміни в Україні, — забезпечити Україні вічне свідоме національне ядро в діаспорі, здібне своєю діяльністю і своїм становищем поза межами України сприяти їй у міжнародних стосунках.

8) Для довершення цього (дивись т. 7) пропонуємо такі уточнення у сьогоднішній пластовій ідеології, висловленій у Трьох Головних Обов'язках Пластуна. Три Головні Обов'язки Пластуна треба поширити до П'яти Головних Обов'язків Пластуна, охоплюючи ними такі напрямні:

а) Пластун вірний Богові (пояснення згідно із ученнем церкви),

б) Пластун плекає культ українства, тобто вивчає українознавство, засвоює культурні надбання українського народу, розвиває духові цін-

ності українського народу із внутрішньої потреби, щоб розвивати свою власну індивідуальність.

в) Пластун активно працює над тим, щоб країна його народження сприяла в першу чергу створенню самостійної української держави, а згодом, щоб ставилася прихильно до неї у політиці та в торгівлі. Пластун намагається це здійснювати тим, що займає за своїми здібностями якнайвищі наукові, фахові та політичні становища у країні свого народження, і тим діє на своє оточення.

г) Пластун дбає про збереження і продовження своєї пластової організації як джерела українства своїх нащадків.

г) Пластун дбає про досконалення свого характеру, бо знає, що він віддзеркалює свій український рід (найкращим засобом до цього — солідне дотримування 14 точок пластового закону).

9) Не можна тратити енергії у суперечках над тим — чи Пласт у далішому має зберегти організаційну структуру “військової” форми чи має переключитися на форму товариських клубів та об’єднань. Важливим є, щоб ужити ту організаційну систему, яка в даний момент найкраще пілходить молоді і щоб у цей спосіб вести її до нашої цілі.

Якщо ми провадитимемо Пласт за наведеними 9-ома точками, то в 2,000-ому році — сподіваємося — його членами будуть покоління нової української “шляхти”, тісно пов’язані спільним культом українства, яка буде забезпечувати свій дальший розвиток спільною працею над своїми дітьми. Таких родин не буде аж надто багато, та приспішення комунікації дасть змогу їм утримувати конечний контакт. Це будуть люди вповні інтегровані у свою спільноту, на наукових професійних і політичних становищах по цілому світі. Іхне переконання у конечність і вартість українознавства (переконання, передаване з роду в рід!) спонукуватиме їх надалі організовувати клуби чи табори, де б їхня молодь стрічалася для конечного її контакту і для дальнього плекання культу українства. Вони матимуть контакт з Україною, хоч там не живимуть, і працюватимуть для її добробуту, бо це є їхнім суцільним джерелом українства.

І якщо сьогодні ми не застановлятимемося основно і поважно над цією проблематикою, то в 2,000-ому році, за генерації наших внуків, Пласти не буде. Бо організація тільки якої не буде української молоді, не об’єднаної конкретними завданнями і цілями, членство якої не вірить або відступає від своєї організації, не довговічна. І Пласт перестане існувати, якщо його молодь згубить своє почуття українства і любов до нього. А одне і друге можна зберегти і плакати лише при помочі точного, плянового, опертого на місцях засадах руху серед молоді — хіба, що українці в діяспорі всі з’їхалися б в одне місце і творили б суцільну національну спільноту, як французи у Квебеку. Та ми розкинені по цілому світі як жиди. Тому “берімось до українства”, як жиди до свого жидівства: пляново і безнастінно дбаймо про українські патріотичні почування, про живучість нашої національної ідеї і національного духа серед нашої пластової молоді, творімо серед нас культ українства.

ПРОГАЛИНА, ЯКУ ТРЕБА ЗАПОВНИТИ

І. Л. Мекгрегор, програмовий директор Канадської Скавтської Асоціації, в одному із своїх недавніх виступів навів цікаві висновки, зроблені однією дослідчою групою у Великобританії, яка досліджувала проблеми сучасної підростаючої молоді. Дослід виявив, що сьогоднішня молода генерація уважає особисті властивості на рівні наріжним каменем усіх своїх моральних вартостей і принципів. Ніякі догми та наперед устійнені авторитети, але глибина та ширість особистих взаємин є для неї основним дорожковказом у житті.

Далі Мекгрегор покликається на висліди іншого опиту, переведеної у Великобританії психологом д-ром Еджом, який хотів визначити характеристику двох груп старшої середньошкільної молоді (хлопців і дівчат). Він вибрав для досліду дві групи: учнів, які цікавилися стисливими науками, і учнів, що виявляли своє зацікавлення у гуманістичних дисциплінах. Вислід виявив, що учні у першій групі були з природи холодні та замкнені в собі, непевні і стримані у взаєминах із іншими та виявляли тенденції бути конформістами. Ті учні, які цікавилися мовами, літературою, психологією і соціологією поводилися певно і свободно у взаєминах із іншими, вони були більше життєрадісні та обдаровані живою уявою, виявляли тенденцію бути "волелюбними" і не виявляли зацікавлення у різко визначених формах громадського життя.

Д-р Едж сконfrontував свої висліди із сенейорським об'єднанням британських скавтів і відкрив, що близько вісімдесят відсотків членів об'єднання тих, що залишилися у Скавтінгу як виховники і провідники, належали до першої групи опитуваної молоді. Звідси прийшов він до висновку, що те сенейорське об'єднання було своєрідним фільтром для тих, що були мало успішні в безпосередніх взаєминах із людьми. За його словами "молода людина, що вибирає для студій технічні науки, вибирає Скавтінг".

У своїх роздумуваннях Мекгрегор, хоч і старається бути обережним у своїх висновках, приймає висліди опиту д-ра Еджа як своєрідний заклик. Його турбує думка, як це так, що сенейорські кадри Скавтінгу, на яких спирається ціла асоціація, можуть недоцінювати значення особистих взаємин. В ньому зrodжуються побоювання, що пункт важності у скавтовому вихованні спирається на рутині, в основі якої лежать практичні заняття і вміlostі, а не справжнє намагання пізнати і зрозуміти сьогоднішню молодь, зокрема потреби її емотивного і соціального життя. Це тим більше для нього допущення, бо бачить, що виховники юнацтва — це здебільша старша юнацька молодь, яка не має потрібного вишколу в ділянці психології і соціології. У тих виховників є багато ентузіазму й доброї волі, вони знають скавтську рутину та практичні вміlostі, але чи

сьогодні це вистачить, щоб вести і виховувати юнацтво, що на шляху свого дозрівання зустрічається з безліччю складних питань і проблем? Сьогоднішній виховник стоїть перед дуже відповідальним завданням, і він мусить зрозуміти душу юнака чи юначки, відчути всі їхні потреби та спроможність успішно та щасливо влаштуватися у складному і турботливому світі дорослих.

З багатьох інших проблем сучасної молоді, виведених на денне світло дослідом, до якого тут нав'язуємо, заслуговує на увагу ще одна. Це глибока турбота великої частини молоді про свою особисту ідентичність, про потребу пізнати, хто вона й куди вона прямує, та зусилля виявити себе. Молодь відчуває всю нестійність і змінність сучасної технологічної доби, зокрема її пригнобливий тиск на здобування та користування добрами цього світу. Багато хто з молоді не вважає себе спроможним увімкнутися у цей виснажливий змаг, і тому вона, збентежена і знеохочена, усувається від життя спільноти, повністю відчужується від нього і пробує знайти свій власний, так часто дивовижний і шкідливий змістом і формою стиль життя.

Концентруючи свою увагу на тих двох важливих проблемах, а саме — значенні особистих взаємин у житті молоді та її намагання віднайти відчуття досягнення і завершення, — постараемося докинути до них трохи більше світла.

Людина з природи є соціальною істотою, і її нахил до життя в гурті є виявом її біологічних потреб. Ця тяга жити у близьких гзæеминах з іншими людьми запевняє самозбереження людського роду, і в основі улегшує йому корисну адоптацію до змінних умовин буття. Глибина, успіх і вартість взаємин між людьми залежить від однієї передумови — правильної любови більшого. Любов по суті є тільки соціальна. Хто шукає успішних взаємин з іншими, мусить сам уміти любити і в ім'я тієї любові виявляти зрозуміння, пошану і ширі почування для них. Уміння любити розвивається та удосконалюється на власному досвіді людини, починаючи від її ранніх років. Коли дитина в рідному домі втішається любов'ю батьків, коли зокрема в любові матері відчуває опіку, безпеку й необхідні поучення на далеку життєву мандрівку, вона виходить у життя самовпевнена й наставлена свободно і широко зустріти інших. За словами Аяна Д. Суті (Ian D. Suttie: "The Origins of Love and Hate") "забави, співпраця і дух змагання і товариські та культурні з'єднання знаходять початок у ранніх близьких гзæеминах дитини з матір'ю. Місце, яке колись у житті дитини займала мати, заповняється пізніше потребами товариського життя дитини поза її домом". Шукання безпеки, любові і вдоволення зі співжиття з іншими людьми є однією із внутрішніх рушійних сил людини, і тому батьківський дім і ширша спільнота з усіма своїми суспільно-культурними інституціями є зобов'язані заспокоїти ці потреби людини.

Нестача або хиби цих двох суспільних клітин приносять болючі шкоди і невідкажувані утрати на відтинку виховання дітей і молоді. У нестійких, незгідливих родинах, де батьки не вміють нав'язати співжиття між собою або визнають матеріяльні дорібки як основну ціль життя, діти не знаходять безпеки ні любові. Вони не дістають від батьків прикладу згідливого й гідного співжиття, утрачають можливість злагнути правдину вартість і ціль життя.

Зміст і прояви щоденного життя сучасної індустріальної спільноти із сильним тиском на здобування успіхів і матеріяльне збагачення також позбавляють дітей і молодь нагоди зрозуміти незаперечні життєві вартості — гуманність, пошану людської гідності, справжню любов і близьку співпрацю. Діти і молодь відчувають осамітнення і розгубленість, турботливу безпорадність і побоювання перед життям. В атмосфері сповненій вузьким егоїзмом, заздрістю і відкритою ворожнечою вони відчувають, що навіть поняття Бога люди насильно пристосували до своїх вузьких амбіцій і потреб. На думку Ерика Фромма (Erich Fromm: "The Art of Loving") — це поняття із первісного релігійного розуміння люди перелицовували на щось, що підходить лише до хворобливого обожнювання успіху. Віру в Бога люди перемінили в засіб психологічного стимулу до виснажливого змагу за сучасні добра. Навіть молитву деякі поручають як успішний засіб для підсилення снаги у змаганні за успіхи.

Перед доростаючою молодю стоїть відкритим важливим питанням: якщо я в тій атмосфері суперництва не віднайду себе і не втримаюся на своїх власних силах, хто тоді допоможе мені? Знаний антрополог і соціолог, д-р Ешлі Монтагі ("On Being Human") дуже влучно висловлює цю розгубленість і страх перед життям сучасної молоді словами Талмуду: "Якщо я не обстою за собою, хто ж обстоїть за мною. Якщо я журуюся лише собою, чим я тоді є?" У тих словах криється велика життєва істина. Самовідповіданість — це основна вимога зрілої людини, яка повинна перш за все журитися собою, щоб утриматися незалежною. Але вона, як член спільноти, повинна журитися також і іншими, працювати і жити обов'язками для них. І тут саме суть цілого душевного роздвоєння сучасного молодого покоління. Воно хоче жити у співпраці з іншими людьми, але не знає, як до того дійти, коли довкола затяжна, неперебірлива в засобах, тверда боротьба за самозбереження. Як тут любити і жити у злагоді і мирі з іншими, коли успіх у житті можливий лише за ціну відходу від правдивих людських чеснот.

В обличчі повищої не надто веселої картини нашої дійсності виринає питання, яке відношення може мати Пласт до цієї важливої потреби сучасної молоді знайти і жити близькими та ширими взаєминами з іншими. Відповіль без ніякого сумніву вказує на Пласт як на одну з таких клітин нашого суспільно-культурного життя, які розвивають і зміцнюють морально-духові вартості людини, необхідні для її повноцінного, змістового та успішного життя.

Перш за все Пласт може багато зробити для скріплення внутрішньої стабільності молоді, допомогти їй знайти зміст у її житті та вчити її відповідального виконування обов'язків. Наша доба, як деякі психологи і соціологи відмічають, убога на сильних характером, відповідальних і послідовних батьків. З другого боку підростаюча молодь потребує сильного й стійкого проводу, вона оглядається за кимось, кому вона могла б довіряти, у кого могла б дістати вияснення, пораду і моральну підтримку. Йї треба когось, хто розумів би її у моментах розгублення, сумнівів і побоювань, зокрема тоді, коли вона переживає прикрі хвилини розчарування у взаєминах із своїми батьками. Пласт не може закривати очей на цю пекучу потребу молоді. **Пласт мусить вирішати питання:** або залиши-тися йому частиною проблеми, — або стати одним із засобів її розв'язки.

І тому пластові виховники глибше як досі **мусять зрозуміти вагу особистих взаємин** із тими, кого виховують. Справжнє, глибше зацікавлення і пряме особисте відношення мають більшу вартість як слова, голошенні гасла і поверховне співчуття. І тут виринає потреба глибшої відповідальності за ведення виховуваної молоді. Вона повинна охоплювати передусім **два важливі аспекти життя сучасної молоді: нести моральну підтримку** у її намаганнях віднайти себе як майбутніх громадян у світі дорослих та **скріпити віру молоді** в добро, красу й цілеспрямованість людського життя, яке без уваги на всі переходові ускладнення, занепади і трагедії несе запоруку кращого завтра.

Питання, як приготувати юнацьких виховників і виховниць до цієї нової відповідальності, зокрема які засоби вжити в потрібному для цього вишколі, лишається віячним матеріалом до дискусії, яка повинна знайти місце на сторінках “Пластового Шляху”.

ДО НАС ПИШУТЬ:

● “...У нас без змін. Якось даемо собі раду з нашими справами і обов'язки у нашій пластової станиці. Хочу вже передати комусь провід нашої пластової станиці, але, на жаль, немає кому і я далі мушу “мучитися” та “тягнути”, хоч уже не маю сили. Місцевість А... віддалена від нас приблизно п'ятдесят миль і важка комунікація. У місцевості Я... знову відновилася праця, і я мушу провадити гурток юнаків. Ті всі старші пластуни, яких ми підховували, виїхали у світ, а ми сподівалися, що вони переберуть від нас наші обов'язки у Пласті і продовжатимуть виховну пластову працю. Щож робити? Шкода, щоб усе розлетілося, і тому “тягну” вже останками сил. Моя дружина вже не може працювати у Пласті. Вітаю — Скоб!“ Пл. сен. І. Д. із місцевості у США.

● “...Завжди нетерпеливо чекаю на “Пластовий Шлях” і з великою присмішкою його читаю. Хоча моя передплата заплачена до кінця 1968 р., посилаю \$10,00, з того \$5,00 як передплату за 1969 р., а \$5,00 на пресфонд”. — Пл. сен. Катя Червоняк, Нью-Йорк, США.

ДАЛЬША ДІЯ ПЛАСТОВОГО КОНГРЕСУ ДРУГОГО

План дії Пластового Конгресу Другого (ПКД), намічений під час першої сесії, що відбулася 30 і 31 грудня 1966 в Олбані, США, здійснюється під проводом Головної Комісії ПКД, що її очолює пл. сен. Т. Самотулка (США). Завданням Головної Комісії було зорганізувати комісії ПКД в усіх країнах, де діє Пласт, відбувати семінарі, щоб доповідями та дискусією вивчати сучасну виховну пластову проблематику, а у висліді подати проект бажаних змін, довінень чи стверджень щодо ідейних і методичних основ нашої організації.

Головна Комісія ПКД дістала зголослення про дію краївих комісій у таких країнах: США, Канада, Аргентіна, Австралія. Головами цих комісій є такі пластуни: США — пл. сен. А. Мілянич, Канада — пл. сен. В. Янішевський, Аргентіна — пл. сен. Б. Галайчук, Австралія — пл. сен. Р. Павлишин. Нема ще повідомлень про дію краївих конгресових комісій у Великобританії та Німеччині. Завданням краївих комісій ПКД є — зорганізувати в усіх пластових осередках студійні гуртки, підшукати відповідних провідників цих гуртків та утримувати з ними постійний контакт; проводити студійну працю над заплянованою проблематикою, виготовляти матеріали, популяризувати матеріали ГК ПКД у своїй країні, подавати сuggestii та оцінку пропонованих проектів щодо покращання стану виховної дії Пласти.

Головна Комісія ПКД відбуває сходини, виготовляє їх протоколи та розсилає їх КПСтаршинам усіх країн. Таких сходин відбулося досі вісім.

У продовженні праці, що її запляновано на першій сесії, ГК ПКД відбула Перший семінар 24-25. 6. 1967 р. на тему: «**Вплив довкілля на світогляд та виховання української людини**». Зміст цього першого семінара виповнили доповіді та дискусія на такі теми: «Життєвий цикл людини», «Ідеологія як життєва необхідність», «Групова динаміка», «Мова як чинник національного самозбереження», «Питання ідентичності», «Сучасне і майбутнє української молоді», «Українська родина на місцях поселення», «Українські групи у країнах поселення». Деякі із цих доповідей (Р. Павлишина, І. Головінського і Т. Самотулки) містимо з деякими скороченнями на чергових сторінках цього числа «Пластового Шляху».

Другий семінар Головної Комісії ПКД відбудеться 24 і 25 березня ц. р. в Нью-Йорку на тему: «**Мета Пласти — його роля та завдання у країнах нового поселення**».

Праця головної та краївих комісій ПКД буде успішною тоді, коли весь пластовий загал познайомиться із змістом доповідей і дискусій та включиться у студії виховної проблематики.

ПЛАСТОВИЙ КОНГРЕС ДРУГИЙ І УКРАЇНЦІ У ДІЯСПОРІ

Матеріали із першої сесії Пластового Конгресу Другого (ПКД) та інші, які з'явилися у «Пластовому Шляху», порушили важливі питання дальнього існування української спільноти в діаспорі, кинули світло на проблеми усучаснення Пласти. Автори доповідей та дискутанти стверджували невідрадний стан української спільноти щодо її спроможностей зберегти свою самобутність. У зв'язку із цим, у цілій ширині, виринула проблема Пласти у його службі спільноті та Україні, актуальність ідейних та програмових завдань нашої організації. Основною рекомендацією першої сесії пленуму ПКД було ствердження, а з тим виявилось прагнення «зберегти національну етнічну ідентичність української спільноти поза межами України і послідовно її розбудовувати для виконування завдань у службі Україні».

Не зважаючи на цінні і корисні матеріали — а між ними є такі, що вперше викривають певні аспекти проблематики української діаспори, — створюється загальне враження, що ми занепокоєні дійсністю, шукаємо розв'язок, але ще досі не зуміли визначити наших основних цілей та уточнити філософських та ідеологічних заложень української людини в діаспорі. Якраз першою справою мало б бути визначення тих заложень, зробити їх загально обов'язуючими і сприємливими для спільноти, такими, що запевнили б ідентичність і суцільність діаспори.

Та чи спроможні ми виконати ці функції? Чи доцільно розглядати ці ваговиті проблеми на нашему пластовому форумі? Чітке узгіднення ідеологічних основ українця у діаспорі — це передумова для усучаснення пластової програми. А одночасно, ледве чи можна знайти інший, придатніший форум, на якому безпристрасно і ділово можна б продумати цю проблематику в атмосфері взаємодовір'я та ідейності. Якраз праці сесії ПКД і виконали це, заклали певний фундамент.

Українська спільнота в діаспорі

Мені видається, що нашим головним лихом не є асиміляція. Вона є закономірним, у деякому відношенні, необхідним явищем. Те, що **асиміляційний процес** проявляє себе з правила у формах, які згодом будуть загрожувати дальньому існуванню спільноти як самобутнього явища, є **виявом ідейних і структуральних слабостей спільноти**. Вони є різнородні і складні. Їх породжують обставини

життя і специфіка української людини. Називемо такі з них: розбиття спільноти, утрата ідейного ґрунту, відсутність спільноти усучасненої і співзвучної ідеологічної основи.

Ідейні основи старшого покоління затратили чітку актуальність. У широких масах вони стали безідейними. Партийно-політичний базар середовищ посилив цей процес і водночас повністю відчужив молодь від ідеалів старшого покоління. Те, що церкви не станули у значній своїй частині рішуче по боці національного себе-визначення, треба також уважати виявом слабкості самої спільноти, а в дальному вважати винними в цьому і церковні чинники. Тут треба зазначити, що картина сучасних обставин у США і Канаді, що її подають матеріали першої сесії ПКД, в основному є віддзеркаленням і обставин в Австралії, поминаючи розходження щодо деталів та їх насичення. В Австралії — ще більше розпорощення українців, менша їх кількість справляє ще більші труднощі для збереження національної ідентичності. Лікувати слабості спільноти треба при помочі молодого покоління, шляхом її усучасненого ідейного змісту. Тут хочу спробувати подати у загальних зарисах відношення цього покоління до українства, точніше до України — з одного боку, а до українського довкілля — з другого. Визначення цього відношення необхідне для дальших роздумів про усучаснення ідейних напрямних спільноти, бо йдеться нам передусім про її український зміст і про засоби його збереження.

Думки Всеволода Ісаєва у статті «Вплив довкілля на українську молодь на еміграції» (дивись «Пл. Шлях» ч. 3 (14) з 1967 р.) — актуальні і в Австралії. Факт, що **Україна для нового покоління є чимось нереальним і абстрактним**, є в першу чергу результатом зовнішніх умовин життя. Але, одночасно, поведінка і цілий стиль життя старшого покоління справу значно погіршує. У своїй неспроможності розмежувати і класифікувати вартості, старша «ідеологічна генерація» виказує у відношенні до України повну відсутність раціональних критеріїв. Поняття України, що його зачаста намагається та генерація защепити молодому поколінню, це поняття, в якому зіллялися ідеалізовані і туманні вартості минулого з груповими ідеологічними концепціями майбутнього. Вони суперечать раціональному відношенню до конкретної і реальної України. **Молоде покоління не розуміє емоційного трактування проблем України**, а якщо воно приирає скрайні форми, відчуває до того навіть відразу. Отож процес культурної асиміляції та брак зрозумілого і співзвучного прикладу для молоді з боку старшого покоління призвели до втрати психічного зв'язку української молоді в діаспорі з Україною. Змінити цього відношення неможливо на базі існуючих ідеологічних заложень. Спробу прищепити українській молоді як ідейні напрямні, тільки і єдино ідею служби Україні, треба уважати безуспішною і нереальною.

А проте, ще в одному не годжуся з дедукціями В. Ісаєва з американського континенту: **Молода українська людина не утотожнює себе повністю із країною, в якій народилася.** Природний інстинкт, кровне споріднення, успадковлені духові питоменності в'яжуть її з українством. **Молоді люди**, якщо вони спроможні на конкретизацію своїх почувань у тому відношенні, **почувають себе першочергово українцями.** Але ці почування в'яжуться з українством їхнього довкілля, з українською спільнотою, до якої вони мають пряме відношення. Поняття спільноти не треба тут утотожнювати з організаційно-структурними її витворами, до яких молодь ставиться здебільшого з резервою. Форми організованого життя спільноти, зокрема у їх світоглядово-групових виявах, залишаються для них несприємливими і мало цікавими.

Ці спостереження можуть бути тільки далекийдучими узагальненнями та упрощеннями справи. За браком соціологічно-демографічних праць важко говорити про ці явища конкретніше. Слідкування за процесаму, що їм підлягають українці в розсіянні, необхідно проводити за науковими критеріями. Але, все таки, не можна довше відкладати намагань робити висновки і синтези, хоча доводилося б іх робити на основі неусистемизованих спостережень.

Спільнота в усучасненій ідеологічній концепції

Перший висновок, що його слід нам зробити з вищенаведених думок, — це необхідність уточнення та закріплення усучасненої концепції українських спільнот у кожній з країн поселення зокрема. Треба шукати нових розв'язок, виходячи з ідейних заложень, спріємливих для сучасної української молоді у новому середовищі, узгляднюючи придатність тих заложень у перспективі чергових поколінь. Кожна із спільнот у країнах нового поселення мала б бути чітко окресленим, при тому своєрідним і неповторним явищем. Украйнську духовість треба ставити як основний елемент духової структури спільноти, як щось, що визначувало б її своєрідність, все ж не слідуважати цей елемент самоціллю. **Не негативним підходом до консервування віджитих і чітко неусвідомлених форм, а динамічним шуканням нових цінностей і синтез, на основі свідомо засвоюваної спадщини українського духа, можна запевнити живучість і тягливість того духа в прийдешніх поколіннях українців у діяспорі.** Спільнота мала б бути звуженим рівнозначником батьківщини, який, по суті, єдинав би елементи двох країн. До неї першочергово мала б спрямовуватися лояльність українця чи пак людини українського роду. При тому практичні критерії треба наголошувати. Не ізоляванням від довкілля, а запевненням тривких позицій у структурі нового суспільства треба шукати реальних розв'язок.

Крім ідейних напрямних рішальну ролю щодо живучості спільноти матимуть організаційно-структуральні форми, їх придатність і справність. Ці форми мусять бути співзвучні до потреб сучасної молоді в умовинах її життя. Аспектам: ідеологічному та структурно-організаційному присвячується увага чергових розділів, хоча насвітлювати їх можна також тільки селективно і упрощено. Виявлені тут думки треба уважати вислідом моїх шукань і висновків, зроблених на досвіді громадської роботи. Точна стисла аналіза, систематичне розроблення теми і прецизіні дефініції та висновки — це справа дальших спільнотних зусиль. Успішні розв'язки знаходитимемо у висліді послідовного і витривалого зусилля ідейного проводу спільноти.

Відношення до України

Зважаючи на те, що в центрі нашої уваги є українські особливості спільноти, найперше приглянемося виявам, які ті особливості визначують. Найголовніше це те, щоб надати конкретний і зрозумілий зміст поняттю Україна у свідомості сучасної молоді і наступних генерацій. Прицілом тут буде інтелектуально заавансована частина молодого покоління, бож вона визначуватиме у вирішальній мірі характер спільноти та її питому вагу. Спільнота і її організаційна мережа не можуть мати прямого пов'язання з партійно-політичними середовищами і угрупуваннями внутрішньо-українського політикуму. Ці угрупування мають особливі завдання, які за всяких умов треба чітко відмежовувати від функцій спільноти в цілому. В ідеологічній побудові спільноти треба б класти наголос на свідоме відчування кровного споріднення та духового успадковлення як на головні стимули себевиявлення. Інстинктивне відчування кровної і духової тягlosti та одности мали б завершувати свідомий і обґрунтований вольовий процес. Українську історію і культуру, зокрема такі її галузі як літературу і мистецтво, треба ставити предметом доглибного і об'єктивного пізнання і засвоювання, зокрема в контексті вселюдських культурних явищ і вартостей. Цей процес — це в основному функція еліти, а вирошування такої еліти — це необхідність першої черги.

Чи не найбільше непорозумінь зустрічаємо у відношенні до сприймання України. **Духовий зв'язок із живою Україною є, без жадного сумніву, єдиною запорукою живучості українського народу в розсіянні**, мав би стати джерелом сили і творчої плідності духа українців по цей і по той бік фізичних кордонів. Зокрема під сучасну пору, єднання дуже необхідне. Його відсутність на довшу мету для української діяспори як самобутнього явища буде смертельною небезпекою, а з другого боку буде доказом непорозуміння ролі українства в діяспорі у відношенні до її затяжного

і жорстокого змагання — зберегти себе; брак зв'язку принесе послаблення сил народу в критичний час його існування. Ідеться ж тут про змагання українства за продовження свого вікового походу. У такій площині треба б ставити проблему перед новою культурною українською молоддю у діаспорі. При належному поставленні цієї проблематики поняття «Україна» могло б набрати реального змісту і стати підставою нової ідейності. Без відродження ідейності, в яку ввілявся б новий зміст, не можна надіятися на те, що молоде покоління ставитиме свої послуги на службі інтересів України.

З поняттям «Україна» в'яжеться ціла сукупність проблем. **Варто зупинитися** над однією з них, а саме, **над справою мови**. Важко говорити про духове єднання українців у розсіянні поміж собою, із материком, про потребу активного пізнавання культурної спадщини українського народу, не ставлячи передумови повноцінного засвоєння української мови. **Тільки ідейно стійка українська родина уважатиме защищення рідної мови конечною основою духового росту своїх дітей**. Без ідейного підґрунтя не може прищепитися потреба користуватися цією мовою у своєму середовищі, уживати її як найкращого засобу вислову у родинному середовищі, не прищепиться потреба слідкувати за її розвоєм і досконаленням. Скріплювання потреби — уживати свою мову, повинно бути спонтанним явищем, виявом духової потреби. Тут, безумовно, існує безліч проблем практичного порядку, але в основному вони є справою другого плану.

Не закликами і не наявно недостатніми засобами суботнього шкільництва в його сучасній обстановці, можна домогтися суттєвого покращання справи. Тут необхідне інтенсивне ідейне з'єднання спільноти. У практичній площині необхідний професійний, прагматичний підхід, необхідне уточнення завдань у межах можливого і плянове їх реалізування. А проте, можна твердити, що повноцінне засвоєння мови, достатнє для творчого користування, можливе серед елітарних кadrів спільноти. Їм треба присвятити особливу увагу.

Віра і церква

У процесі визначування і зберігання національної ідентичності спільноти, особливо важлива роль мала б припасти церкві. Але ж українські церкви у діаспорі самі переходять процес шукання, а в деякому відношенні переживають глибоку кризу. В окремих випадках церкви або їх суттєві частини, станули на становищах, які йдуть у розріс з українськими інтересами спільноти. Як було вже сказано, ці явища треба в'язати з недомаганнями самої спільноти. Замало вимагати, щоб церква стала в авангарді збереження українських традицій, коли сама спільнота байдужіє, незмірно швидко денационалізуючись.

Мало високої якості молодих священиків, спільнота не виказує належного зрозуміння для потреб і проблем церкви. Треба пам'ятати, що духовна опіка над мирянством є головним завданням церкви. Церква не може ставати на услуги інших завдань. Але тому, що мирянами українських церков є члени української спільноти, збереження ідентичності цієї спільноти мусіло б бути також і в інтересі церковних чинників. Але ж і сама ідентичність — це справа, яку можна розуміти та інтерпретувати по-різому. Можна припускати, що церква, значною своєю частиною, не сповнятиме завдань супроти спільноти так довго, як довго у спільноті діяти-муть порахунки груп. І тут приходимо ще раз до вихідної точки — до ідейного поєднання спільноти коло цілеспрямованої роботи, чітко визначеної ідеальної сили. Тільки таке поєднання зможе стати нормалізованим чинником і у відношенні до церкви.

Релігія повинна бути суттєвою частиною духового життя української людини. Треба уважати особливою благодаттю, що обидва головні українські віровизнання мають спільний, своєрідний і неповторний східній обряд. Обряд виявляє особливості східно-християнського духа і може стати поштовхом для релігійної обнови українців у діяспорі. Ідеться тут про моральне скріплення спільноти, про суттєве поглиблення релігійності та про встановлення таких взаємин серед мирян, які були в ранньо-християнських середовищах. Треба також скріпити церкву як організацію, активізуючись у проявах її життя, віддаючи себе для її потреб і впливаючи на її еволюційний зрост. Перед українською церквою в діяспорі стають завдання, які будуть її непосильними, якщо миряни, зокрема їх провідні прошарки, не включаться в церковне життя і не уважатимуть його спонукою до духової обнови, якщо церква не стане джерелом справжньої глибокої релігійності. Наша церква не мусить стояти остроронь епохальних процесів, що позначаються у сучасному християнстві. Ці процеси треба б своєрідно інтерпретувати та примінювати до життя. Їх, усе ж таки, не можна залишити непомітними і не придатними для нашого життя.

Відношення до неукраїнського середовища

Українські спільноти в діяспорі в жадній з країн поселення не творять суцільних суспільств. Щоденне наше життя проходить у більшості в неукраїнському середовищі. Освіта, знання чи професія, щоденна праця, форми поведінки і всі зовнішні соціо-культурні прояви — це продукт нового середовища. Культурна асиміляція — це життєва конечність. Спроби безкомпромісової протидії в цьому відношенні були б на дальшу мету неуспішними, і тому згори треба їх назвати недоцільними. Така протидія, до того ще закрашена антагонізмом до нового середовища, може мати про-

тилежні до бажаних наслідки. Зате структура асиміляція — це повільне явище і тому йому можна, при відповідному поставленні справи, ефективно протидіяти. Якраз цей факт треба повністю усвідомляти в наших зусиллях щодо збереження ідентичності.

Вникнути органічно в структуру чужих замкнених середовищ, правдоподібно, неможливо впродовж декількох поколінь. Тому то й закріplювання українських спільнот, як реальної сили, як рівноважника «силових» груп, які діють у державі, мало б випливати із природних соціальних потреб та з індивідуальних інтересів кожного із членів спільноти зокрема. **Спільнота мусить єднати людей із спільними інтересами**, а приналежність до неї мусить приносити, крім обов'язків, суттєві користі практичної натури. Крім важливих моментів заспокоєння духових потреб спільноти і також заспокоювання потреб товариської співдії між її членами, необхідно мати прагматичний підхід до життєвих проблем, і треба їм призначити належну увагу в практичній розробці проблематики. Тут треба мати на увазі ті користі, які спільнота може давати своїм членам, поєднуючи економічні та місцево-політичні цілі, здобуваючи становища і впливи, покращуючи життєві стандарти та взаємно помагаючи однин одному реалізувати такі чи інші індивідуальні амбіції. У майбутньому ці моменти практичної натури, реальні інтереси щоденного життя, визначуватимуть справжню живучість спільноти, її тривкість у житті.

У світоглядово-ідейному розумінні необхідно встановляти у відношенні до нового середовища нові повноцінні і реальні критерії щодо формування ідеалу українця в діаспорі. Устійнюючи ці критерії, треба б використовувати професійно-наукові методи і брати на увагу соціо-психологічні особливості духового клімату сучасних українців у розсіянні.

Наголошуючи моменти української духовості, необхідно в'язати їх із вселюдськими аспектами і цінностями спадщини людського духа в усоехопливому розумінні цього слова, а зокрема брати на увагу духово-творчі питоменності нової країни. Синтезу цих трьох елементів належало б становити в основу світогляду сучасної української молоді, і на цій основі закріplювати її спроможність продовжувати своє існування в поході поколінь і бажання здобувати щораз то нові обрії на її духово-творчому шляху.

Організаційне оформлення спільноти

Це окрема і важлива тема, яку треба порушити тут тільки в її принципових заложеннях, бо вони в'язнуться із збереженням самобутнього існування спільноти в майбутньому. Творення найпридатніших і найдоцільніших організаційних форм спільноти в кожній

країні поселення залежить від її особливостей. На організаційні форми життя впливають обставини, а вони в багатьох випадках в різних країнах інші.

Перше, що треба усвідомити, — це розмежування функцій. Основна організаційна форма, в якій мала б закріпітися спільнота, це не є об'єднання груп, середовищ чи організацій, але об'єднання українських людей чи людей українського роду в країнах їх перебування, людей, що почують свою приналежність до спільноти, мають свою ідентичність, спільні інтереси, спільне минуле і свідомо пов'язуються спільним майбутнім. Отож першою і основною функцією такої організаційної форми є визначити і формально об'єднати тих людей. Для спрощення погодимося називати ці об'єднання громадами. Грамади мали б словні певні функції і атрибути державної організації. Вони мали б виборне законодатне тіло, адміністративний центр, виконний апарат, організаційну мережу. Вони відповідали б за основні прояви життя спільноти.

Сюди належали б: шкільництво, освіта і наука у специфічному значенні цих понять, сюди повинні належати осередки для культурного, громадського і товариського життя, центри постачання установ потрібним устаткуванням, суспільна опіка, координаційні центри для охорони інтересів спільноти, для репрезентації, для покращання дії таких ділянок громадського сектора, як молодечі організації, жіноцтва, мистецьких, професійних та інших, і чимало споріднених аспектів збірного життя спільноти. У ділянці політики і зв'язків до функцій громади належало б вести в житті точно визначені внутрішні політичні завдання, регулювати зв'язки із місцевими державними чинниками, із політичними та суспільними установами. Але найважливіше в політиці — це устійнення ясно визначеного відношення до боротьби українського народу за його суверенні права та активна допомога йому в тому напрямі. Для фінансування громадського життя всі члени громад повинні б уплачувати національний податок.

Із громадами, як координаційними чинниками, повинні співпрацювати всі інші організації, які мають свої особливі завдання. Тому наладнання взаємин поміж громадами і цими організаціями — це дуже важлива справа. Це відноситься також і до партійно-політичних угруповань та середовищ. Зокрема ці останні мусіли б зрозуміти, що будування тривких організаційних підвалин спільноти — є передумовою дальншого її існування. Вони мусіли б зрозуміти, що громада не сміє бути форумом розигри групових інтересів, що в ім'я дальншого існування громади необхідно відмежувати функції і завдання партійно-політичних середовищ від функцій і завдань об'єднаного національно-громадського чинника. Громада може зберегти свою ідентичність об'єднаними зусиллями,

маючи усучаснені ідеологічні заложення, зможе постачати нові свідомі і повноцінні кадри, які відчуватимуть потребу ставити свої послуги на службу інтересів України. Із цих кадрів походитимуть також ті, які доповнююватимуть актив українських політично-світоглядovих середовищ. Без спроможності постачання таких кадрів не можемо сподіватися майбутнього розвитку ні громад, ні партійно-політичних середовищ.

Шлях до реорганізації та усучаснення структурної системи краївих громадських організацій — це плянова, еволюційна дія, вихідними точками її повинні бути: теперішні ресурси, організаційний потенціал, існуюча система громадської мережі.

У світлі вище накресленої концепції громади, яка сповняла б роль об'єднувального чинника українських спільнот у країнах поселення, стає цілком самозрозумілою концепція світової надбудови українства в діаспорі. Це є актуальна тема якраз у зв'язку із Світовим Конгресом Вільних Українців. Сучасна структурна основа СКВУ є найслабшою сторінкою цілої концепції в її існуючій формі. Тільки українські громади, побудовані, на такий, як вище сказано, або подібний до неї концепції, могли б стати зрозумілою, успішною і постійною базою для світового українського координаційного центру.

Ідейні засновки українців у діаспорі є духовим процесом, а з тим вони є передумовою для накреслення реальних цілей спільнот. Реалізування ж тих цілей мусить проходити за чітко окресленими правилами і при помочі засобів, що їх дає людині модерна технологічна доба. Тут необхідне технічне професійне знання. Українська громада мусіла б покінчити з делетанством та імпровізацією, якщо вона хоче стати партнером у суспільстві, де головними мірілами є знання, професійність і технічна досконалість. Усе це — необхідні атрибути, їх засвоювати можуть нові покоління. А від того, чи ми, сучасні українці, станемо професійними, чи зуміємо використовувати знання для наших цілей, чи спроможемося віднайти себе, зрозуміти і відчути свою ідентичність, залежатиме також і те, чи ми становитимемо реальну і конкретну силу.

Ідеологічні заложення Пласти і його роля

У матеріалах ПКД не раз слухно підкреслювано, що Пласт — це не відрівна, вузько-програмова організація, що Пласт не самоціль. Завдання Пласти можна розуміти тільки у пов'язанні з ідейними заложеннями, завданнями і потребами українського народу. Поняття: Бог, віра, церква, Україна — або асиміляція, збереження ідентичності, усучаснення і т. д. — це все повсякчасно повторюється у дискусіях нашого пластунства. Ці проблеми основні

для Пласту, бо вони невідривна частина свідомості українця. Пласт не може робити ніяких плянувань, не зайнявши ясного становища до цих основних проблем нашого життя. Пласт призначений формувати і виховувати українську молодь. І тут зараз же основне уточнення: українську молодь поза межами України, що увімкнулася у нове річище життя. Ця молодь самотужки шукає своїх власних розв'язок, нових вартостей, нових маяків, що вказували б їй дорогу. Вона чекає проводу: рішучого розумного, конкретного, сучасного у своїх ідейних заложеннях, співзвучного до потреб життя.

Чи можна сподіватися, що теперішні провідники старшої генерації вкажуть молодим цей шлях? Чи спроможні вони зрозуміти всю складність модерного життя? Нам треба гнучких умів, тривкого ентузіазму, компетентних професіоналістів, безкорисних ідеалістів, що зуміли б творити нові духові вартості, всесторонні спроможності. До таких завдань надаються тільки молоді — найкращі з них.

Усі ці думки про усучаснення української спільноти (маю на увазі австралійські обставини) виникнули в мене ще в 1963 році. Зібрані в матеріялах вони пішли на розгляд нашої центральної громадської установи в Австралії і не залишились цілком безслідні. Але, і це основне, їх фактично сприйняли тільки одиниці з молодого покоління, вийнятково кілька людей середнього віку. По декількох неуспішних спробах спопуляризувати справу та спрямувати її у правильне річище, я прийшов до висновку, що **тільки з молоддю та молодим духом, ідейними членами спільноти можна шукати дальших розв'язок**. Я пробую дати відповідь щодо основних питань, які турбують ідейних українців. Ми досі не маємо ясної, загально-охопливої і придатної концепції. Перші кроки в цьому напрямі на першій сесії ПКД треба уважати своєрідною схематичною спробою. А проте, нема кращого формулу для дискусій над цією проблемою як дальші сесії ПКД. Як уже було сказано, не можна розробляти програм, не устійнивши основних заложень.

Перед Плаством епохальне завдання: **вивести українську людину із гущі розгубленості, зневіри, апатії, загального збайдужіння та вказати їй ясний шлях**. Засобом для прямування до цієї цілі є виховання молодих генерацій повноцінних і свідомих обов'язків членів великої української родини. Щоб це можна було реалізувати, **Пластові потрібні спільнники**. Ними в першу чергу мусіли б стати всі інші молодечі організації. Приєднати їх для цієї великої справи і спільно з ними шукати практичної розв'язки — це фундаментальне завдання близького майбутнього. Атмосфера приязні, дружби, бажання пошанувати чужу думку, толеранція, терплячість і готовість на здоровий компроміс — це деякі з передумов, що могли б запевнити успіх спільногого діла.

Та не зважаючи на сказане, Пласт не сміє забувати, що він є елітарною організацією. Він не може знижувати своїх стандартів. Змагання до досконалості мусять надалі залишитися основою виховної програми Пласту і життєвої філософії його членів. Масовість мусить уступити місце якості. **Хто не ставить перед собою високих цілей, хто не готовий на зусилля, той не вартий носити імені пластина.**

Найближчим завданням Пласту чи пак завдання самого ж таки ПКД, його учасників, пластового породву — «виносити під серцем», узгіднити та уточнити усучаснені ідейні залеження, устійнити програми, дати членству рішучі, ясні напрямні, правила, закони, а далі станути твердо та безкомпромісово за їх уведення в життя. **Не сміє бути ані одного члена Пласту, який непоправно продовжує би ігнорувати одну чи іншу точку пластового закону.** Цей факт треба мати повсякчасно на увазі, укладаючи закони і правильники. Вони мусуть бути реальні для повного застосування у пластовій практиці.

Наприкінці дозвольте висловитись щодо першого із трьох Головних Обов'язків Пластина, що є в основі пластової ідеології. Про нього мова у пластовому приречення: «Присягаюсь своєю честю... бути вірним Богові та Україні»... У зв'язку із цим варто призадуматися над думками В. Маркуся, висловленими у його статті «До питання про три головні обов'язки пластина» (дивись «Пл. Шлях» ч. 3 (14) з 1967 р.). Аргументи В. Маркуся покриваються з моїми, зокрема підкresлю ще раз розуміння української спільноти по думці з'ясованої тут концепції щодо людей українського роду поза межами України, спільноти, що є синтезом вартостей двох культур. Без сумніву — поняття Бог, Україна, Батьківщина — спільнота — основні і центральні у пластовій ідеології. Вони вимагають чіткого і ясного визначення. Ніхто з пластиунів не може сумніватися в їх значенні. Вони мусуть стати близькими і зрозумілими кожному, хто величає себе ім'ям пластина.

У зв'язку із цими поняттями я рекомендував би скласти ширший текст пластового приречення, який був би виявом дійсного духового стану молоді. (До речі, — сама присяга і обіт вимагають дискусії і уточнення понять).

Уживати текст першого із трьох Головних обов'язків у тєперішній його формі, зокрема користуватися ним як гаслом, лозунгом чи вивіскою, невіправдано із філософських і практичних мотивів. Поперше — Бог і Україна цілком неспівмірні величини і поняття, і їх зіставляти з філософського боку — абсурд. Бог у богословському розумінні всеохопливе усукупнення всього довершеного. Україна — крихітна частина першого. Цю справу тонко виклав о. д-р І. Гриньох в листі до д-ра А. Фіголя, що поданий у «Пластовому Шляху» ч. 2/66. Підходячи до справи практично, зважа-

ючи на психічні особливості молодих людей, які стримані у виявах своїх інтимних почувань — не люблять демонструвати себе, уживання вивісок у відношенні до тих почувань — незвичне і несприємливе для них. Це не однозначне з тим, що сучасна людина не має глибоко відчувати ці поняття, що вона не має стати інтегральною частиною її ества. Щоб воно так було серед пластової молоді, про це має подбати Пласт, як організація. Це одне з його перших завдань, його найблагородніша роля. Алеж, мабуть, куди менше дoцільно i виховно вимагати демонстративностi з боку тих, хто цю людську прикмету уважає низькопробною.

Як можна робити висновки з висловлених думок, я схильний наголошувати в ідейних заложеннях українців у діяспорі, зокрема українців-пластунів, поняття української спільноти скоординованої, із чіткою програмою дій та визначеними завданнями, які ведуть до осягнення українських національних ідеалів. В заложеннях виховної програми треба б ставити як ідеал людину-громадянина, члена спільноти, із чітко впорядкованим кодексом лояльностей, які доповнюють себе у гармонійній цілості. Ідея служжіння Україні мала б стати провідною ниткою виховної програми, але знову ж не самоціллю. Вона мусіла б випливати спонтанно із світогляду українського пластина в країнах його життя поза межами України.

Перед дальшими сесіями ПКДругого — велиki завдання. Хотілося б бажати конгресові колективно та всім його членам індивідуально: ясної думки, надхненої візії i віри в місію українського Пласти.

Іван Головінський

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЮНАЦЬКОГО ПЛАСТУВАННЯ

Пластування, як ідея i рух, що триває уже понад пiв-столiття, стало загальноукраїнською вартiстю. Успiх пластового руху i його живучiсть полягає на тому, що вiн опертий на твердих органiчних основах. Пластовi ідеї годяться iз загальнoviдомими психологiчними засадами, що керують взаєминами помiж одиницями i групами.

У цiй доповiдi постараюся проаналiзувати основнi психологiчнi стверdження щодо виховання та порiвняю їх iз засадами пластування.

У посiбнику для пластування «Життя в Пластi» засновник Пласти д-р О. Тисовський називає юнацтво першим i основним по-

колінням Пласту. І це з погляду на виховні можливості безперечне, бо вік юнацтва є одним з найважливіших етапів розвитку індивідуальності.

ЮНАЦЬКИЙ ВІК

У юнацькому віці людина переходить основні переміни фізичного, інтелектуального та психічного розвою. Це час усебічного дозрівання, і тому його часто вважають часом бурхливих змін. Чез рік та й наука та література присвячують юнацтву багато уваги. Загально вважають, що юнацький вік триває від 12-го до 18-го року життя, тобто до закінчення середньої школи. Але у виняткових випадках він може зачатися у 10-му році і тривати аж до 21-го року, або і довше. Слід також пам'ятати, що існують різні індивідуальні фізичні і психічні різниці під час розвою юнаків та юначок. Загально — юначки розвиваються приблизно на два роки раніше від юнаків, але тільки фізіологічно і почуттєво, а не щодо фізичної справnosti та сили.

У юнацькому віці людина проходить основні формовні процеси умовного розвитку. Це значить, що дозріває спосіб думання, бож спроможність набувати знання людина зберігає упродовж цілого життя. На думку П'яже, в юнацькому віці завершується абстрактний спосіб думання. Ці погляди поділяли такі відомі теоретики як Терман, Мерілл, Векслер та інші. Існує, однаке, різниця щодо встановлення точного віку, в якому завершується абстрактний спосіб думання. І все ж таки більшість теоретиків уважає, що інтелектуальний розвиток завершується поміж 15-им і 20-им роком життя.

Юнак, який думає абстрактно, починає розуміти, що у сферах вартостей існує багато категорій або можливостей. Тому кажемо, що юнак любить «філософувати». Тому дуже важливим є, щоб юнацький виховник умів «займпонувати» своїми інтелектуальними здібностями.

Біологічно-фізичні зміни в юнацькому віці мають далекий вплив на психічний розвиток. Буває, що юнаки і юначки, які були раніше спокійними, починають бути вдумливими, неопанованими, або часто плачуть без належної причини. Ці почуттєві стани і настрої часто є вислідом душевних конфліктів, які юнак чи юначка переживають у зв'язку зі своїм середовищем чи самим собою. Конфлікти із старшими чи опікунами найчастіше настають тоді, коли поведінка старших не є згідною з тими морально-етичними засадами, що їх вони проповідують. Юнак чи юначка часом розчаровуються і переконуються, що ті, яких вони ідеалізували, та-кож мають свої слабості.

Почуттєві конфлікти постають також часто у тих юнаків, які не мають сильної волі і не можуть утримати рівновоги поміж природними гонами і етично-моральними засадами. Часто поведінка незгідна з морально-етичними засадами може довести до повної затрати моральних вартостей чи до почувальних конфліктів, або й до нервових розладів. Виховник може позитивно впливати на психічний розвиток юнака тоді, коли дасть йому можливість виробити сильну волю через фізичну заправу і гарп духа.

Якщо йдеться про суспільне дозрівання, то особливостями його є прив'язання та лояльність до ровесників, при одночасній зменшенні прив'язання до старших. А це є позитивним явищем, бо воно свідчить про суспільне виростання юнака. Та часто гін до творення своїх гуртків може довести до небажаних вислідів. Бож юнаки піддаються впливам лихих товаришів, і тоді можуть спрямовувати свою суспільну енергію у небажаному напрямі.

Як уже було згадано раніше, юнак починає думати критично, тому він стає чутливим на недомагання свого середовища. А ними є для юнака: родина, ровесники, школа та молодечі організації, а особливо Пласт. Приглядаючися, хоч би коротко, до родини як до суспільного явища, мусимо признати, що під суспільно-психологічним оглядом обличчя наших родин сильно змінилося. Змінилася в першу чергу роль матері і батька під впливом економічного тиску країн нового поселення. В родині, де мати працює поза домом і є економічно самовистачальною, батько тратить трохи на авторитеті, особливо в очах сина-юнака. А коли часом мати випоминає батькові, що вона утримує родину, така психічна атмосфера впливає негативно на виховання юнаків. В додатку, американська виховна атмосфера, під впливом ліберальної філософії і «прогресивного» виховання, не сприяє виробленню авторитетів.

Обговорюючи шкільництво США, яке до речі є суспільним середовищем для наших юнаків, мусимо сказати, що воно зовсім не подібне до середовища, що було на рідних землях. На західніх землях України, наприклад, були два відмінні типи шкіл — державні, польські, та Рідні Школи. Психологічно вони стояли на вповні відмінних засадах. У державних польських школах чужі учителі намагалися вести денационалізацію, але не мали жадних успіхів. Часто були навіть такі явища, що юнак із державної школи, протиставляючись чужому тискові, набирає ще більшої національної свідомості.

В еміграційній дійсності маємо до діла не з двома, але з кількома шкільними системами, які часто є взаємно відмінними. Недоцільно тут характеризувати кожне шкільне середовище, бо це могла б бути окрема тема. Вистачить згадати тільки про те, що шкільним середовищем для наших юнаків можуть бути публічні державні школи, американські приватні школи, парохіяльні школи

латинського обряду, українські парохіяльні школи, українські школи, організовані і ведені під патронатом УККА у США, і українське приватне шкільництво в інших країнах. Коли ще до цього додати, що навіть серед українських шкіл нема однозгідної системи, то можна собі уявити, на які різноморді впливи виставлене пластове юнацтво.

Зупинившися коротко над характеристикою юнацького віку, звернімо тепер увагу на пластування, як ідею, та порівняймо пластові ідеї та цілі із психологічними закономірностями.

ПЛАСТОВІ ІДЕЇ

В основі пластової ідеології є вірність Богові та Україні. Однаке, це благородне завдання здібний виконати юнак, сильний духом і тілом. Прямування до цієї сили відображує пластовий по-здоров «Скоб» та пластовий обіт словами: «Плекатиму силу і тіла і духа...» Тут віддзеркалене основне твердження психології про співвідношення фізичного стану людини із психічним настроем.

а) Фізичне здоров'я

Від давніх часів мудреці і філософи роздумували над взаємозалежністю настрою людини та її здоров'я. Знаємо з історії, що такий погляд поділяв Гіпократ, якого вважають батьком медицини, а також Сократ був цієї самої думки. Тепер найкращим доказом близького співвідношення поміж психічним настроєм і станом здоров'я в загальному розумінні є гіпноза. Багато лікарів, фізіологів і психологів займалися і займаються дослідами над настроєм людини у відношенні до органічних недуг. Відомі такі давніші науковці, як Чаркот, Джанет та Фройд, що проводили такі досліди. По Другій Світовій Війні особливого розголосу набрали такі науковці як: Биков, Дунбар, Сейлі та Александер. Биков, учень Павлова, досліджує відношення поміж мозовою корою і функціонуванням внутрішніх органів. Сейлі присвятів свою увагу тим змінам, які відбуваються в залозах людини під впливом життєвих переживань. Він твердив, що коли людина перебуває у стані непевности, напруження чи страху впродовж довшого часу, вона може захворіти на ряд органічних недуг. Це справді не є однозначне із тим, що вдача людини спричинює дану недугу, а тільки, що людина з певною вдачею склонна до певних недуг. Кожному відомо, що внаслідок гніву чи сорому людина червоніє. Це діється через піднесення тиску крові. Отже, ця автоматично-біологічна реакція має підготовити організм до бою чи утечі. Досліди, роблені у лабораторіях, доказують, що в деяких людей сама згадка про неприємне переживання може викликати зміни в тисненні крові, у швидкості биття і у приспішенні биття серця до тієї міри, немов би ці люди відбували

фізичні вправи. Голдшмідт провів досліди, які доказують, що на приспішення биття серця впливає в більшій мірі страх чи неспокій, аніж фізичний біль. В зasadі, коли минає небезпека чи гнів, спадає також тиснення крові.

Майже загально відомим є факт, що страх викликає шлункові корчі. Надмірний страх упродовж довшого часу може викликати нервицю шлунка та спричинити інші комплікації. Д-р Кембелл і Давлінг навіть згадують про випадки т. зв. нервової гарячки. На їх думку, люди неспокійні гарячкоюють швидше від людей зрівноважених, спокійних. Також д-р Сантос твердить, що нервові почування можуть викликати підвищену температуру, яка може тривати місяцями, а то й навіть роками.

Людина, яка пессимістично дивиться на світ, яка в кожній перешкоді вбачає невдачу, яка в житті не вміє знайти цілі і краси, така людина не тільки що руйнує погідність свого духа, але також робиться менш відпорною на цілий ряд органічних недуг. Здаючи собі справу із того, що «у здоровому тілі, здоровий дух», Пласт у першу чергу вимагає, щоб пластун був сильний умом і тілом.

б) Краса душі

Другою основною прикметою пластуна є краса його душі. Загальне поняття краси висловлене в пластовому законі, який твердить, що пластун має бути словним, сумлінним, точним, справедливим, ввічливим, братерським, зрівноваженим, корисним, здисциплінованим, пильним, дбайливим про красу, завжди доброї гадки. Можна проаналізувати у світлі психології кожну із цих прикмет зокрема, але це забрало б багато часу. Тому я зверну увагу на основні пластові риси характеру, які із психологічного огляду мають особливу вагу. Цими рисами є зрівноваженість.

Суттєвим для вироблення позитивного характеру — це навчитися гармонійно співжити із самим собою і довкіллям, а це властиво є основою всіх виховних систем. Не зважаючи на різні погляди щодо виховання у психології, всі психологи згідні в одному, що особовість є вислідом співдії організму і впливу на нього довкілля. Гармонійна співдія доводить до внутрішнього вдовлення. Розлади — доводять до захитання рівноваги характеру, наслідком розладу нервової системи, негативних впливів середовища.

Такі відомі психологи, як Фройд, Гартман, Рапапорт, Еріксон, Крис та Левенштайн уважають, що у формуванні психічного росту основну роль відограють три чинники:

- 1) біологічно-змислові гони чи інстинкти,
- 2) інтелект,
- 3) морально-етичні засади.

1) Біологічно-змислові гони та їх опанування

Зрівноваженість і здисциплінованість випливають із самоопанування, що його юнак набуває від своїх батьків та виховників. Самоопанування набувається безпосередньо та посередньо. Впливаючи на вироблення зрівноваження безпосередньо, кориснуємося приміненням нагород і кари. Тут слід пам'ятати, що кожна одиниця сприймає кару суб'єктивно, і та сама кара чи догана може мати різний вплив на дітей. Дехто також думає, що успіх кари залежить від її суровості, а це не відповідає правді. Серед сучасних психологів панує переконання, що успіх кари залежить від певності, з якою вона виконана. Примінюючи нагороди і кари, треба пам'ятати, що нагорода за добрий вчинок має більшу вартість як кара за злий. Справді ж найкращий вислід дає примінення і кари і нагороди, залежно від того, чого вимагає ситуація. Самоопанування посереднім способом набуває юнак від батьків чи виховників, приглядаючись до їх поведінки. Не забуваймо, що спосіб думання юнака ідеалістичний, тобто він думає так, як бачить і коли батьки чи виховники не опановують самі себе, то тяжко їм вимагати, щоб перебуваючи з ними, юнак міг набути це вміння. Самоопанування необхідне, щоб набути здібність контролювати почувальні реакції. І хоч усі люди мають ті самі роди відчувань, все таки у них є різна реакція на зовнішні події. Відмінність цих реакцій залежить від багатьох чинників, а саме: від темпераменту, виховання, довкілля тощо.

2) Інтелектуальне виховання

Загально відомою є потреба освіти, розвинутого інтелекту, щоб людина могла не тільки успішно боротись за існування, але і була творчою і корисною для свого народу. Щоб здобути будь-яку корисну ціху характеру, треба зусилля, свідомої дії, а її нема без утречання розуму. Така суттєва риса характеру, як звичка бути обережним (вона є третім елементом пластового поздоровлення), яка випливає з чуйності на небезпеку, з'являється у великий мірі завдяки розвиненій думці у юнака чи юначки. Вишколоючи обережність і чуйність пластовими іграми, пластун набирає зрозуміння того, що обережність і чуйність на зовнішні події, на довкілля, — це довгий і нелегкий процес. Він вимагає довгого школення інтелекту, засвоєння багатьох знань. Чуйність і обережність набирає великої ваги і вартості зокрема для пластунів, що живуть серед іншонаціонального довкілля. Обережність щодо чужих впливів повинна забезпечити пластунів перед небезпекою затрати своєї української духовості.

І четвертий елемент пластового поздоровлення — бистрість, яку треба розуміти як швидкість реакції змислів (у вуж-

чому розумінні), як ясність думки та ідеї (у ширшому значенні) в'яжеться з інтелектом. Метою багатьох пластових ігор і змагань є саме вироблення та загострення бистроти думки. Це найуспішніше сягнути в юнацькому віці, коли завершується процес формально-го способу думання. Хоч природжені здібності мають великий вплив на якості бистроти, сучасні психологи уважають, що до певної міри бістрість думки можна розвинути і загострити відповідними правами, розвитком логічного думання.

3) Морально-етичні елементи виховання

Пластування можна розглядати, як психологічне явище з різних оглядів. Можна розглядати його як життєву потребу юнака, бо воно відповідає психології юнаків, воно уможливлює їм заспокоїти такі психологічні гони чи мотиви, як от: праця гуртом, радість праці, самоосвіта, провідництво і пригодництво. Щоб проаналізувати ці гони чи т. зв. вищі мотиви, приглянемося трохи до того, як сучасна наука психології пояснює явище гонів і мотивів.

У ширшому понятті гони є тими рушійними моментами, які надають поштовх і напрямок дії організму. Приглянувшись живим організмам із точки погляду загального історичного розвою, завважимо, що механізми, які керують пристосуванням організму до оточення, називаються тропізмами, гонами чи мотивами. Поняття тропізму — пов'язане з рослинним світом і зі світом нижчих організмів. Це немов вбудований біологічний механізм, з допомогою якого рослини звертаються до джерела свого буття — до сонця, води чи землі. Вислів інстинкт уживаемо звичайно для пояснення поведінки тварин. Інстинкт у своїх основах служить заспокоюванню фізіологічних гонів. Інстинктів не можливо контролювати поведінкою. Це явище з рослинного і тваринного світів. Під впливом матеріалістичної філософії з-перед 1920 рр. такі науковці як Джеймс, МекДугол чи Торндайк, уважали, що і людські інстинкти є також силою, якої контролювати не можна. Вони вичисляли цілі листи різнородних категорій людських інстинктів. Починаючи приблизно з 1940-их рр., психологи перестали говорити про людські інстинкти, а почали говорити про гони чи мотиви. Мало того, зачалася мова про те, що існують набуті гони чи мотиви (Міллер). Вудворт, наприклад, твердив, що звички по довшому часі можуть набути силу гонів.

Зупинімось коротко над тим, як мотиви чи гони впливають на поведінку людей? Гін може спонукати до дії внаслідок зовнішньої чи внутрішньої зміни. У психологічній літературі є різні класифікації гонів (мотивів), але найприступніша з них — це класифікація Кляйнберга, яку доцільно тут навести: а) Мотиви, які аб-

сolutно дійсні, які базуються на фізіологічних процесах та які є в усіх живих істот. б) Мотиви, які випливають з фізіологічних процесів, які є в усіх суспільствах, але на форму вияву яких впливають і суспільні чинники. Сюди, наприклад, можна зачислити статевий гін, а також гін самозбереження. в) Мотиви, які випливають з різних фізіологічних основ і через те є вони різними серед людей чи їх груп. г) Мотиви, які не базуються на фізіологічних процесах. Вони звичайно є засобами досягнення мети.

Морально-етичні елементи виховання зводяться головним чином до таких природжених гонів, як потреба дії, руху. Із цієї природженої потреби розвиваються згодом набуті мотиви, які побільшують у людині морально-етичні елементи та які відрізняють людину від інших живих істот. До цієї групи набутих мотивів можна зачислити цілу групу (четверту) мотивів. Головніші з них такі, як: а) бажання жити гуртом, б) радість праці чи радість із успіхів, в) самоосвіта, г) провідництво і г) пригодництво. Всі вони мають широке поле вияву в пластуванні, а одночасно є вони незвичайно важливими у вихованні пластових характерів. Приглянемося до них ближче.

а) Бажання бути активним, співідіяти в гурті, — є чи не найсильнішим мотивом людини. Це бажання, на думку багатьох психологів і соціологів, стало підставою суспільного ладу і цивілізації. Коли приглянемося суспільному ростові людини, зауважимо, що вона переходить через певні стадії співдії із своїм оточенням. Для немовляти єдиним суспільним оточенням є його мати. Згодом цей гурт значно побільшується, включаючи інших членів родини, товаришів забави та науки. В ранньому віці дитина наскрізь самолюбна. Двоє маленьких дітей може бавитися в тій самій кімнаті і не звертати одне на одного уваги, хіба, що одна від однієї хоче відібрати якусь іграшку. Трохи старша дитина, приблизно в дошкільному віці, починає проявляти перші познаки суспільного життя. У тому віці дитина, хоч і має гурт товаришів-однолітків, то її основне прив'язання і лояльність спрямовані на батьків чи старших. Згодом, коли стає юнаком чи юначкою, в ней розвивається бажання співжиття з ровесниками.

Пласт своєю організаційною побудовою гуртків і куренів відповідає природженим нахилам юнацького віку. Під тим оглядом осягається найкращі виховні успіхи, якщо юнацькі гуртки чи курені зорганізовані за принципом природженого добору. Такий природжений добір був на рідних землях, де гуртки чи курені звичайно творилися з друзів, які ходили до тих самих кляс чи шкіл. Це запевняло дружню співпрацю поміж куренями чи гуртками.

б) Пластові гуртки чи курені дають юнакам можливість знайти багато радості із досягненнями у конкурсійних змаганнях. Немає найменшого сумніву, що на позитивний психічний ріст юнака

багато впливають змагання. Поведінка згідно із правилами гри виробляє силу волі, а заслужена перемога — почуття внутрішнього вдоволення. Бажання осягів природжене всім і починає воно проявлятися вже в дошкільному віці. Відомо психологам, що юнаки виявляють великий запал до праці, яка вимагає конкуренції і змагу з іншими. Завданням виховників не тільки плекати у юнаків почуття радості із власних успіхів у змагу, але також навчити їх, що не завжди виграється, і що невдачу треба також мужньо сприйняти.

в) В Пласті юнак має багато можливостей для самоосвіти. Під самоосвітою розуміємо набуття знання самостійно без спонуки старших чи опікунів. Та щоб мати бажання самоосвіти в юнацькому віці, треба це бажання плекати вже в ранньому дитячому чи новацькому віці. На жаль, у теперішніх обставинах є мало таких юнаків, які активно і самостійно працюють над поглибленням освіти, особливо в ділянці українознавства.

г) Пласт своєю організаційною структурою дає можливість юнакам виявити себе в ролі провідника. Починаючи від гурткових функцій аж до кошових чи станичних, молодь має можливість виявити провідницькі таланти, самозрозуміло під загальним наглядом старших, більш досвідчених пластових провідників. Цей гін до провідництва є природженим усім у більшій чи меншій мірі. Адлер уважає, що намагання вибитися серед свого оточення є рушійною силою суспільної поведінки. Також багато інших психологів поділяють погляди Адлера.

Однаке, хоч кожний юнак має можливість виявити провідницький талант, не кожний надається бути природженим провідником — таким, якого визнає сама група. У психологічній літературі подані різні характеристики провідників та їх на цьому місці недоцільно вичисляти. Вистачить тільки згадати, що природжений провідницький талант найкраще себе виявляє в критичних ситуаціях. Група звичайно висуває на провідника зпоміж себе члена групи, який є трохи старший і здібніший від пересічних членів групи. Коли ж, однаке, провідник надто відрізняється від своєї групи, то в практиці виявляється, що така група не має сильного внутрішнього споєння і співжиття.

г) Наприкінці звернімо коротко увагу на пригодництво, на ті психологічні мотиви, які воно заспокоює. Юнаки люблять пригоди, бо в таких ситуаціях вони відчувають задоволення із змагу та перемог, нехай навіть малих, непомітних. Часто серед пригод і тaborування юнак живе в світі своєї уяви і йому видається, що він є славним мандрівником чи полководцем, а це має будуючу вартість. Пригодництво також заспокоює підсвідоме бажання людини бути близько природи, і в тому власне криється чар тaborування і мандрівок. Про психологічну вартість тaborування і ман-

дрівок — думаю, — не треба багато писати. Це розуміють усі, що колись таборували.

ЗАКІНЧЕННЯ

На закінчення слід згадати, що хоч різні покоління Пластву вирошли серед різних обставин, то пластова ідея і дія зостаються жива чими, бо вони черпають силу із загальнолюдських та національних джерел.

Розглядаючи виховні проблеми пластової молоді, треба сприймати молодь такою, якою вона є, розуміючи її поведінку як закономірне психологічне явище. Одночасно треба добирати такі виховні методи, які також виправдуються психологічними зasadами. Переводячи пластову програму в різних вікових уладах, треба пам'ятати, що все, що ми робимо з дітвою і молоддю, повинно відповідати їх природженим інтелектуальним та психічно-суспільним потребам. Нам слід пам'ятати, що різні покоління Пластву вирошли серед різних політично-суспільних обставин. Тож у зв'язку із цим вони відмінно реагують на своє сучасне довкілля, на всі наші виховні заходи сути проти них. Нам треба зрозуміти, наприклад, одну суттєву істину, що старше покоління є фактично і духовно емігрантами, але молодше почувається емігрантами тільки в духовому розумінні. Тому й не можна забувати цієї істини, добираючи засоби для національного виховання у новацтві чи юнацтві, частинно і в старшому пластунстві. Не наголошујмо того, що патріотизм український виростатиме тільки на тому, щоб плекати думку про поворот у батьківщину. Навпаки, треба вказувати на величезні обов'язки українських патріотів у діаспорі, на їх особливу і велику місію для добра батьківщини. Ця проблема є однією з найважливіших виховних проблем Пластву.

Великі і відповідальні завдання стоять тепер перед Плаством. Та треба вірити, що і вони будуть розв'язані при допомозі цілої спільноти для добра української молоді.

ДО НАС ПИШУТЬ:

● Наш постійний співробітник пл. сен. Іван Головінський, професор університету "Ратгерс", у Нью-Брансвік, США, у своєму листі до нашої редакції з 18 січня ц. р., пише між іншим: "...Тішить мене, що пластові сеньйори поділяють мої думки, які висловлюю у своїх статтях у "Пл. Шляху". До певної міри уважаю це заслугою пластового виховання. Якщо дозволить час, буду далі співпрацювати із "Пл. Шляхом".

● "...Погратулуйте від мене пл. сен. Данилові Струкові з Торонта за його статтю "Україна чи Батьківщина" у жовтневому числі (4/15) з 1967 р., в якій він знаменито розправився з деякими пропозиціями "зміни" Трьох Головних Пластових Обов'язків". — Пл. сен. Володимир Савчак, Нью-Йорк, США.

ПИТАННЯ ІДЕНТИЧНОСТИ

Є різні терміни на означення ідентичності: самоконцепція, самопереживання, саморепрезентація, самосвідомість та самовизначення. Видатний соцпсихолог Ерик Еріксон розробив докладно питання ідентичності. Коли людина думає про себе, вона скріплює себе як об'єкт. У його розумінні «я»-ідентичність — це добре скристалізоване «я», це відповідь на питання — «хто я є?».

Ідентичність охоплює всі переживання людини та з віком стає ні свого тіла у дітей, при створенні уявлення про своє фізичне «я», беручи за основу зовнішній вигляд інших людей, з якими ввесь час дитина стикається. «Образи інших людей» — каже кандидат педагогічних наук П. Р. Чамата — «є ніби тим дзеркалом, у яке вдивляється дитина, створюючи уявлення про себе саму. Діти навіть раніше пізнають у дзеркалі зображення інших людей, ніж своє власне».

Родинне середовище, ідентичність родини, її культура по-мітно позначуються на формуванні ідентичності підростаючої особистості. Самосвідомість дитини, що розвивається, ще не є постійним себозображенням чи ідентичністю. Вона може змінятися в ситуаціях емоційно напруженіх (в іграх чи уявляючи себе уявною постаттю).

Особливо важливим періодом формування ідентичності є юнацький вік. Однією із цілей юного віку є сформування сильного почуття особистого «я», самосвідомості. Ідентичність підлітків формується у великій мірі зовнішніми факторами, зокрема ідентифікація з ровесниками, але також і з життєвими цілями, біологічними чинниками тощо. Інтеграція зовнішніх впливів є можлива, бо наше «я» може синтезувати суперечні ідентифікації, і це у висліді дає стійку самосвідомість.

Кристалізація ідентичності має трохи інші аспекти у хлопців, а інші в дівчат. У хлопця вона зосереджена головно навколо питань: «Хто я є?», «Що я роблю?» також і коло інших цілей життя, заплянованих чи актуальних в даний момент. У дівчини ідентифікація зосереджується головним чином біля подружжя. Через це вона передає себевизначення від чоловіка.

Ідентичність охоплює всі переживання людини та з віком стає щораз то скомплікованішою. Вона охоплює минуле в теперішньому та дає проекцію на майбутнє. Вона не є поняттям статичним, але динамічним, бо здатна мінятися за нових переживань. Це радше «психосоціальний процес, який зберігає основні риси індивіда та його спільноти» (Еріксон). Еріксон указав на важливість призна-

лежности до групи для сформування «я»-ідентичності. Людина черпає свою силу з досягнень групи, з її культурного, релігійного чи іншого дорібку. Таким чином ідентичність має два аспекти: індивідуальний (статевий, професійний і т. п.) та груповий (родинний, національний і т. п.).

Ідентичність може мати також психопатологічні аспекти. Назву два. Один, що є пов'язаний з переселенням, а другий — т. зв. синдром дифузії ідентичності (Еріксон).

У переселенчій ситуації первісна культурно-суспільна тягільність переривається. Переселенець, зустрівшись із новим соціальним порядком, з новим стилем життя, часто тратить довір'я до себе і людей, зростає почуття викоріненої людини, людини без ґрунту на новій землі. Зароджується непевність невідомого в новій ситуації, страх перед утратою ідентичності, перед заніком дотого-часних групових настанов і вартостей, які спонукали його до відповідної поведінки. Родина, що досі була зразком, утрачає свої особливості, бо непевність батьків потягає за собою непослідовність у вихованні дітей, а з цим ускладнюється контроля над родинною ситуацією стурбованими сумнівами щодо основного для кристалізації ідентичності питання вірності. Конфлікт у родині ще більше ускладнює родинну ситуацію, унеможливлюючи утримати і так уже захитану рівновагу.

Переселенці реагують на ситуацію викорінення різно — одні стають активні, щоб утихомирити свій неспокій, інші — пасивні та байдужі, ще інші стають агресивні і ненависні, невдоволені та нещасливі через почуття ностальгії. А коли до цього долучається такі почування як почуття провини за залишення рідних і батьківщини, тоді починають виявлятися соматичні симптоми, депресія...

Але поруч із цим переселення сприяє виникненню нових адаптаційних механізмів у переселенця, які допомагають йому зберегтися фізично і психологічно, які оберігають «я» перед розчленуванням, не дозволяють йому розгубитися.

У такій особливо напруженій ситуації переселенцеві стають помічними його національна культура, яка навіть у змінених ситуаціях допомагає йому орієнтуватися, дає підтримку під час життєвих труднощів своєю ідеологічною спрямованістю, почуттям ідентичності із колективом.

Синдром дифузії ідентичності можна помітити в підлітків, у колишніх в'язнів концентраційних таборів і т. д. Він проявляється апатією, нехіттю до праці, неможливістю зосередити увагу на чомунебудь або навпаки — об'являється пересадною односторонньою активністю, недовір'ям до старших, гнівною опозицією до всього, що походить від дорослих. Тому такий адолосцент відки-

дає всі батьківські стандарти, вартості, та що найгірше — виявляє негативну ідентичність, тобто переймає всі ідентифікації та ролі, які у поняттях батьків були найбільше небажаними.

Названий синдром звичайно не має фатальних наслідків. Але він вимагає професійного лікування.

РОДИННА ІДЕНТИЧНІСТЬ

Лікар Н. Акерман (піонер в ділянці родинної терапії) у своїй праці «Психодинаміка родинного життя» (1958) розглядає питання родинної ідентичності. Згідно з його визначенням «психологічна ідентичність відноситься до самоконцепції висловленої намаганнями, цілями, сподіваннями, і до уявлень про вартість особи або групи осіб».

Родина є основною біологічною одиницею, у якій продовжується людський рід через народження, вирощування та виховання нащадків. Родина є психологічною одиницею, у якій її члени духовно назривають, засвоюють собі необхідні вартості та звички. Родина є суспільною одиницею, медіатором між індивідом та дальшою спільнотою, маючи на меті адаптацію до громади, продовжування тягlosti між індивідом, родиною та спільнотою. Кожна родина має своє обличчя, свою власну структуру, своє власне життя та ріст, свою культуру, тобто свою ідеологію, психо-соціальну ідентичність.

Родинні зв'язки творяться шляхом злиття факторів: біологічного (головне — піклування дітьми), психологічного (головне — взаємозалежність щодо заспокоювання чуттєвих потреб), соціального (спільнота формує функції родини до її найбільшої ужиточності) та економічного (головне — взаємозалежність для забезпечення матеріальних потреб). Почування любови та лояльності є важливими чинниками, що зумовляють родинну гармонію. Можна говорити про численні функції родини. Наземо лише декілька: соціальна суцільність, середовище для розвитку ідентичності, як особистої так і родинної, стимулювання до науки та підтримка індивідуальної творчості та ініціативи. Важливим завданням родини є усуспільнювати дитину та сприяти розвиткові її ідентичності.

Використовуючи інтроекцію, ідентифікацію та згодом селективну ідентифікацію з батьками, дитина формує себе на їхню подобу в чуттєво теплій атмосфері родини. Себезображення дитини та зображення родини є взаємопов'язані. Індивідуальна ідентичність різничується від ідентичності батьків та родини в особливий спосіб, а саме у витонченому взаємовпливові процесів зливання та різничкування. Індивідуальна ідентичність як постійно розгортаючий себе процес потребує підтримки зі сторони родинної ідентичності, так як родинна ідентичність від дальшої спільноти.

Дитина не переживає її особистої «я»-ідентичності у відірванні від родинної сукупності. Назриваючий індивід відділює своє самозображення від подоби родини, в'ясовуючи рівень т. зв. асоціативної (спільної, зв'язуючої) ідентичності. У подружній ситуації кожний партнер повинен завершити формування свого «я» через з'єднання з другим партнером, формуючи ідентичність нової родини шляхом засвоєння чи інтеграції елементів другого партнера (ідентичність подружньої пари). Виходячи з цього твердження, кожний із подружжя повинен з одного боку продовжувати свій дальший розвиток як індивід, а з другого здійснювати цілі родини. У родинному колі ідентичність подружньої пари допомагає дитині в кристалізації її ідентичності. Поруч із цим дитина впливає на батьків, зміняючи їх погляди відповідно до своїх потреб. Так і формується родинна ідентичність.

На думку Акермана критеріями для визначення психо-соціальної динаміки родинного життя є: а) психологічна ідентичність, що дає напрям і зміст нашим намаганням, б) стабільність поведінки, що є виявом продовжування ідентичності в часі, контролі конфліктів, здатності змінятися, вчитися та досягати дальнішого розвитку, сповнювати нові ролі в житті, творити та передавати вартисті, взаємодоповнювання родинних роль.

Адаптація членів родини, а саме: мати-батько, дитина-мати (батько), дитина-діти має великий вплив на хід родинного життя, на кристалізацію індивідуальної та родинної ідентичності. Конфлікти в родині — це звичайне явище. Вони можуть бути доброкісні та злоякісні. Ці останні захищують емоційну рівновагу родини — головне члена, що є у конфлікті — утруднюють йому адаптацію до родинного кола і сприяють розбиттю родини чи відходові даного члена з родинного кола. Злоякісний конфлікт у родині, зокрема синів, є, на мою думку, однією з найважливіших причин асиміляційного процесу.

Із повищезгаданих міркувань Акермана, випливає ясна думка про важливість здорової родини для правильного розвитку дідини, для формування індивідуальної та родинної ідентичності. А вона формується у незвичайно скомплікованій і тонкій взаємодії ідейно-культурних впливів, які діють в етичній групі та в індивідуальних психо-фізичних потребах індивіда. Тому в сучасну пору родині треба присвятити увагу, допомагаючи батькам у їхніх виховних проблемах.

ПЛАСТОВА ІДЕНТИЧНІСТЬ

Пласт, як організація з виразно зарисованою ідеологією, устроєм та методами праці, є середовищем, у якому удосконалюється особистість юної або дорослої вже людини. Пласт зароджує або

розвиває систему вартостей, що підносять людину до вищого щабля функціонування в родині, в спільноті, на місці праці і т. д. У кожного члена витворюється почуття приналежності до організації, формується його пластове самозбереження та самовизначення, пластова ідентичність, що належить до категорії групової ідентичності. Психологічна ідентичність пластової групи має свій центр важливості, який творять: характер, «Бог і Україна», «Не я, не ти, а ми» — довкола цих понять розвивається виховна дія, у пов'язанні із ними формуються міжособові зв'язки, настанови, постара. Старші пластові покоління передають образ самовизначення як пластуна та цілеспрямовану організовану діяльність на майбутнє, хоч у трохи змінених формах. А це творить тягливість ідентичності в часі. Вона існує між індивідом — пластуном, його родиною, пластовою організацією та дальшою спільнотою. Тягливість є необхідна для самозбереження пластової організації і вона мусить виявлятися у дії, конкретній, доцільній, привабливій. Організація, яка перестала бути динамічною, slabne, тратить на вартості. Стабільність є іншим важливим фактором, що вможливлює збереження тотожності та тягловості пластової групи в часі. Стабільність є вислідною рівноваги внутрішньо-пластових сил, їх пов'язання, цілеспрямованості. Емоційно незрівноважені, незрілі члени пластової групи не є в стані формувати ідентичності. Вони зароджують конфлікти, часом незвичайно тяжкі до полагодження. Тому питання елітарності має свій глузд у Пласті.

Що говорить пласова дійсність? Структура Пласти не чітка. Пластова ідентичність повинна зароджуватися в новацтві. Новак у своїй уяві є пластуном, а в пластово-устроєвій системі є лише пластовим новаком. «Коли людська особистість у різних розвиткових фазах творить одність — твердить світової слави педагог Монтесорі — можемо також думати про один виховний принцип, який має вартість для всіх вікових груп». Якщо так, то чому деякі пластуни вперто обстоюють думку про неоднакове ставлення до вікових груп новаків та, зокрема, сеньйорів. Це невіправдане розрізнювання, на мою думку, не є проблемою новаків чи сеньйорів, а творців цієї дискримінаційної концепції. Та найбільше ливовижним є факт, що найбільше розгубленими є сеньйори, і то таки завляки самим сеньйорам. Багато галасу та хвилювань, а що найважливіше непотрібно витрачені енергії ще й досьогодні не дали — бодай я про це не знаю, — ясного сформульовання: «пластун-сеньйор чи пластовий сеньйор», улад чи об'єднання і т. д. Є ще сеньйори, що в своєму заклопотанні про уявний Пласт роблять розлад у пластовому устрої, підривають пластову ідентичність, органічний зв'язок поколінь так потрібний нам тепер для самозбереження.

Розгубленість та туга за ідентичністю віддзеркалює фраза: «поворот до джерел». Можливо, що я неправильно розумію це гасло, а може фраза невдало підібрана, та вона для мене означає регрес. Джерела — це минуле, важливості якого я не збираюся поменшувати. Сучасний Пласт є трохи інший, багатший на досвід, на нові досягнення. Ми виростили з одного уладу в систему уладів. Нам треба лише визначити пластову ситуацію, усучаснити Пласт та йти вперед з думкою про майбутнє.

Ідеологічний аспект має багато плутанини, неясностей, наприклад — поняття України, «пластовий індивідуалізм» (доповідь на Пл. Конгресі Першому), питання вірності, що таке важливе для юнацтва і т. д. Не зупиняється над згаданими питаннями, бо вони будуть предметом міркувань на черговому нашому семінарі ПКД.

Не є будуючою ситуація, коли мова про формування пластової ідентичності, та наші недомагання в ділянці методики праці. Нам треба поширити наші завдання про гру, гурткову методу, поглибити наші вміння, що відносяться до ведення таборів, вишколу виховників тощо.

Збереження ідентичності Пласти буде загрожене, коли ми не матимемо виразного розумно подуманого устрою Пласти, зrozуміло сформульованої, пов'язаної з реальним життям пластуна, ідеології, уміло переданих молодшому поколінню удосконалених методів праці тощо.

Теперішнє ведення пластової організації мусить бути дуже розважальне. У минулому провід верховних органів належав майже виключно до сеньйорів, тепер є тенденція: усе в руки молодих. Такий карколомний стрибок є дуже загрозливий для стабільності Пласти, його ідентичності, бо підховання чи вишкіл провідників у Пласти є дуже занедбаній. Перебудована та усучаснена кадра виховників є одним з найважливіших чинників у збереженні ідентичності Пласти, якщо вона буде медіатором не лише передавання пластово-технічних умінь пластування, але також стимулюватиме до дії і, шляхом студійної праці, шукатиме розв'язок актуальних проблем та унапрямлюватиме нашу виховну діяльність. В устроєвому аспекті нам треба поміркованої централізації, бо дотеперішній досвід піддає під сумнів факт такої зрілості пластунів, які могли б керувати крайовими з'єднаннями автономно і одночасно зберігати пластову ідентичність. У локальному аспекті пластової діяльності, для збереження ідентичності, є важлива співпраця з іншими українсько-етнічними товариствами, а зокрема дуже тісний зв'язок з родиною. Етнічна самосвідомість, гордість із приналежності до української групи, організування та розбудовування нашої етнічної спільноти, творення нових вартостей повинно проникати наше родинне, пластове та етнічно-групове життя.

В організаціях бувають конфлікти, та в минулому пластова адміністрація зовсім не вміла розв'язувати конфліктів, у вісліді чого багато творчих пластунів відійшли або перестали бути активними. Я не думаю, що тенденція вилучувати з пластового гурту тих, що з таких чи інших мотивів є в конфлікті із пластовою адміністрацією, є здоровим явищем.

У нас недомагає здатність у досяконалюватися, а це є вимогою сьогоднішнього дня. Зокрема це відноситься до сеньйорів, які мусять навчитися пластиувати відновідно до їхнього віку.

Щоб зберегти пластову ідентичність та виконати завдання, які Пласт хоче осiąгнути, треба багато зусиль нас усіх, а учасникам Пласти — ми повинні зробити його більше зрозумілим, привабливим для нового покоління.

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ

Проблема національної (етнічної) ідентичності незвичайно скомплікована, і то з багатьох оглядів. Вона простіша на суцільних українських землях як на місцях поселення українців поза материком.

Національна ідентичність належить до категорії групової ідентичності, в якій пов'язуються в одне ціле — індивідуальний, родинний та етнічний аспекти, так успадковані як і набуті елементи, іншими словами, у якій пов'язуються в одне ціле біологічні, культурні, психологічні та соціальні фактори. Національна ідентичність має два аспекти, а саме: культурно-психологічний та фізично-біологічний.

Для формування особовости дуже важливим чинником є культура. Вона дає орієнтацію в житті одиниці чи групи. Медіатором культури є родина, а культурно-родинна традиція визначає шляхи виховання дітей. Аналітична психологія Юнга кидає світло на інший аспект людини чи груп людей. Юнь говорить про колективну свідомість (тобто про суцільність традицій, звичаїв, вартостей тощо, людського колективу, які надають напрям свідомості групи як ціlosti) та колективну несвідомість.

Фізично-біологічний аспект незвичайно скомплікований і вимагає дальших студій. Труднощі лежать в обмеженні студій над спадковістю людського роду, хоч генетика може вже багато дечого сказати про успадковані анатомічні, фізіологічні, а також психологічні риси. Треба згадати, що не все успадковане виявляється в один час; деякі успадковані можливості виявляються пізніше, в процесі назрівання. Якби не було, розвоєвий шлях одиниці є визначений уже від самого початку життя немовляти взаємопливом двох комплектів-чинників: перший — це структурна потенціяльність (можливість), успадкована від батьків, а другий — це середо-

вище, в якому виростає індивід. Середовище є важливе так біологічно як і психологічно. Стабільність та ідентичність родини є важливими передумовами скристалізування ідентичності родинної і національно-етнічної. Для формування та збереження національної ідентичності є важливі такі фактори: добре скристалізоване «я» окремих членів етнічної групи, вміння окремих членів чи груп співжити із такими ж іншими, впевненість у тому, що таке співжиття буде існувати. Отож основою етнічної ідентичності є сильне «я» одиниць та їхніх груп, які будуть здібні синтезувати чи інтегрувати суперечні ідентифікації, вартості тощо у гармонійній мозаїці нашого етнічного «я» та включатися в конструктивну дію, що її метою є добро цілої української спільноти.

Члени нашої етнічної групи відчувають прив'язання до тих чи інших елементів чи вартостей нашої культури. В чужому, поселеному середовищі деякі з них бліднуть, що створює сумнів, а то і конфлікт у даного члена групи. Щоб ці сумніви поменшити та запобігти конфліктам, ми повинні здавати собі справу з існуючих проблем та дивитися їм прямо в очі, виробити, по зmozі, ясну опінію щодо їх розв'язки та робити заходи, щоб успішно вийти з клопітливої ситуації, маючи на увазі добро одиниці та цілої етнічної групи. Розсудливі ідеї та здорові взаємини різних формаций української етнічної групи, її цілеспрямованість та практична активність у напрямі розбудови та завершення етнічних груп, допомога українській визвольній боротьбі, творення нових вартостей внутрі етнічних груп і поза ними сприятимуть збереженню національної ідентичності.

Практика українського поселенчого життя говорить щось інше. Родина розгублена у підході до виховання дітей та молоді. Церкви, роля яких у формуванні етнічної ідентичності особлива, не доцінюють українського елементу у віровизнаннях. Коли в минулому одне і друге було тісно пов'язане в одне ціле, релігійно-національне ядро, тепер нехтується такі суттєві справи, як вивчення релігії українською мовою, завершення українських церков на найвищому щаблі. Суспільно-культурна ділянка, хоч і позначується великим вкладом та досягненнями, не виявляє виразної цілеспрямованості як цілість, а її діяльність радше ведеться партикулярно. Партийно-політичні середовища — це наше найбільше лихо, бо деякі з них опановані динамічними авторитетивними провідниками з тенденціями лише домінувати над іншими. Вони емоційно неопановані, політично незрілі, нездібні опанувати все українське життя-буття. Надія на наладнання деструктивних партійних спорів невелика, що є поважною загрозою для формування національної ідентичності.

ПІДСУМКИ ТА ВИСНОВКИ

1) **Ідентичність** — це «психо-соціальний процес, який зберігає основні риси індивіда та його спільноти». Ідентичність має два аспекти: індивідуальний та груповий. Вона може мати також психопатологічні вияви, напр., у ситуації переселення у чуже середовище.

2) **Родина** ідентичність належить до категорії групової ідентичності. Вона незвичайно важлива для здорового розвитку дитини в аспектах культурно-соціальному та ідеологічному, а в першу чергу для сформування індивідуальної ідентичності. Передумовами здорового функціонування родини, а в дальшому для здорового розвитку дитини є психологічна ідентичність та стабільність родини. Злоякісний конфлікт у родині веде до розбиття родини і сприяє асиміляційним процесам.

3) **Пластова** ідентичність, яка є груповою ідентичністю, має свою ідеологічну ідентичність, а також повинна мати тяглість ідентичності в часі і стабільність, якщо Пласт не хоче затратити своєї ідентичності. Пластова практика унаявлює не маловажний і яскраво зарисований брак чіткості в ідеологічній та устроєвій площинах, а також браки в ділянці методики праці.

4) **Національна** (етнічна) ідентичність — це групова ідентичність, у якій пов'язується в одне ціле індивідуальні, родинні та етнічні елементи, творячи її два аспекти, а саме культурно-психологічний та фізично-біологічний. Основою етнічної ідентичності є сильне «я» одиниць та творених з них різномірних груп, які будуть здібні синтезувати чи інтегрувати суперечні ідентифікації, вартості тощо в гармонійну мозаїку нашого етнічного «я» (завершення) та які включаться у конструктивну дію, яка має на меті добро цілої української спільноти. Практика українського переселенчого життя далеко відбігає від ситуації, яку ми повинні мати, щоб зберегти етнічну ідентичність.

5) **Збереження національної ідентичності** — це завдання української етнічної групи на місцях поселення. Національна ідентичність є передумовою цілеспрямованості, практичних акцій у напрямі розбудови завершеної етнічної групи та допомоги українській визвольній боротьбі.

6) **З уваги на факт, що родина ідентичність є важливим фактором у формуванні національної ідентичності, особливу увагу треба зосередити на питанні родини, її культури, на вихованні дітей, зокрема в період раннього дитинства, а також підлітків.**

7) **Пластова** ідентичність підсилює міцність національної ідентичності. Тому пластовий провід повинен поробити всі заходи, щоб Пласт зробити міцною організацією, визбуваючись усіх недоліків, що послаблюють Пласт, що перешкоджають у формуван-

ні пластвої ідентичності. Зокрема: а) Пласт повинен охоплювати в своїх рядах членів від 7-го року життя вгору; б) Пласт повинен визначити поняття України реально та розпрацювати проблему вірності; в) розбудувати кадру виховників, щоб запевнити успішне передавання пластових постійно удосконалюваних методів праці та зберігати пластову ідентичність.

8) Розуміючи, що лише міцна етнічна спільнота може зберегти національну ідентичність, пластуни будуть підтримувати всі акції, які мають на меті змінення української спільноти поза Україною включно з тими, що мають за ціль осягнути організаційне завершення релігійного, громадсько-культурного та політичного секторів нашого національного життя.

9) Найбільше ускладнення при формуванні нашої національної ідентичності вносять наші політично-партийні угрупування, які у більшості випадків кермуються емоціями, нездоровими амбіціями, а не здоровим розумом. Пластуни повинні бути свідомі негативних впливів партійних груп і робити все, щоб не допустити до перенесення партійних міжусобиць на терен Пласти.

10) Живий контакт з Україною має дуже велике значення для збереження національної ідентичності.

ДО НАС ПИШУТЬ:

● "...Декілька разів були у "Пл. Шляху" згадки про реформи, проведені у британському скавтінгу. Я був на кількох конференціях, де обговорювано ті справи і маю британські публікації. Не знаю, на яких матеріялах базує свою статтю пл. сен. Оля Кузьмович, але коли б було потрібно, я можу переслати тексти запроваджених змін у британському скавтінгу. Можливо, що вкінці місяця матиму змогу почути доповідь головного скавта британського коменвелту про наслідки запроваджених змін. Не знаю, чи це буде цікавий матеріал для "Пл. Шляху". Напишіть мені про це. В Новому Році бажаю Вам усіх благ і шию найкращі різдвяні поздоровлення. Скобі!" Пл. сен. А. Жуківський, О'Коннор, Австралія.

● "Шановні Друзі! Я завжди обстоював думку у своїй пластовій станиці, що всякий чин-діло в діяльності пластових з'єднань чи їх проводів (у першу чергу виховну працю) повинно попереджувати слово-ідея. Без ясного усвідомлення собі наших цілей та внутрішніх і зовнішніх обставин нашого лідіння наша щоденна праця у Пласти може прибрести ціхі нецікавої для юнацтва, а ще більше для старшого пластунства рутини. Тому такою важливою для нас справою є поява пластових журналів, що завжди стимулюють наші думки, кристалізують наше слово-ідею. Журнали "Юнак" та зокрема "Пластовий Шлях" знаменно виконують це завдання, і за це належиться признання редакціям обох журналів. — Скобі!" Пл. сен. С. Комаринський, Чікаго, США.

ТРИБУНА МОЛОДИХ

З ПРОБЛЕМАТИКИ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТИ У СП

Ігор Бардин

ПРОГРАМОВІ ЦІЛІ ПЛАСТУ В КАНАДІ

У Канаді діють сьогодні такі молодечі організації: Молодь Українського Національного Об'єднання (МУНО), Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ), Спілка Української Молоді (СУМ), Союз Української Молоді Канади (СУМК), Українське Католицьке Юнацтво (УКЮ) і Пласт. Усі вони є організаційно оформлені, діють на основі своїх організаційних статутів як країові організації на терені цілої Канади, мають свої країові централі та входять у склад об'єднання українських молодечих організацій у Канаді при Комітеті Українців Канади (КУК) під назвою Рада Української Молоді Канади (РУМК). Ці організації гуртують нашу молодь і намагаються охопити її виховною програмою, стараються зацікавити її українськими громадськими справами, а поруч із цим загальнолюдськими виховними проблемами, щоб зберегти своїх членів здоровими духом і тілом для своєї спільноти. Тому й можна назвати ці організації виховними.

Крім того є ще деяка кількість української молоді, зорганізованої при різних українських євангелицьких церквах. Але ці групи нашої молоді, поскільки це нам відомо, ще не мають свого належного організаційного оформлення та завершення у країовому маштабі, вони ще не включилися до хоч би приналеждних форм співпраці з іншими нашими молодечими організаціями, ані не входять до організаційної системи РУМК-у.

Усі наші молодечі організації формують або радше допомагають формувати національну ідентичність своїх членів. Здавалося б, що Пласт виконує подібну до праці згаданих інших наших організацій діяльність. Не раз воно так і виглядає. Та насправді ми повинні розуміти, що хоч завдання і основна ціль усіх наших молодечих організацій (а в тому і Пласту) є ті самі, то Пласт відрізняється від наших інших молодечих організацій своєю методою, формами, а інколи також і змістом своєї діяльності.

Приглянемося до такої властивої і основної для Пласти прикмети як елітарність. Для пояснення наведу слова Дрота: "Не лякайтесь заміту елітарності і не переганяйтеся кількістю членів з іншими організаціями, а дбайте, щоб ставали ними тільки ті, що гідні ними зватися.

Наше завдання підготувати кадри енергійних, характерних, розумних, ділових і відповідальних українців”.

Розуміння елітарності Сірого Лева полягає в тому, що “елітарність — це сила духа, це невпинне змагання до щораз то кращих осягів у своїх, добровільно на себе взятих пластових зобов’язаннях, це духовна постava і послідовність у щоденній жертовній праці”. Значить, Пласт приймає у свої ряди і затримує в них дітей та молодь (вимоги мусять бути для всіх подібні, але посилені відповідно до віку членів), які володіють добре українською мовою, успішно кінчають рідну школу початкову і середню, а найважливіше, які успішно кінчають університет чи інші високі школи. Батьки, що посилають дитину до Пласти (і тим дініють чи визнають вартість пластового виховання), все ж таки мають зрозуміти, що не Пласт збереже ім ту дитину в “українській ідентичності”, тільки вони самі при допомозі Пласти зможуть це виконати. Батьки мають зрозуміти, що Пласт є лише другорядним чинником у виконанні цих завдань.

Для доповнення треба сказати, що ідентичність дитини чи юнака формуватимуть у першій мірі батьки — родина та школа, а щойно тоді Пласт. Отже, Пласт, маючи на увазі близьку співпрацю з усіма виховними чинниками, мусить обмежити свою багатогранну активність до найсуттєвіших сучасних потрем виховання. Усякого роду свята, апелі і т. п., які належать і можуть успішно відбуватися в інших середовищах молоді, Пласт повинен залишити.

По сьогоднішній день ми не пристосували у Пласти відповідно скавтської методи. У майбутньому треба буде вирішити, чи парамілітарна і дуже різноманітна (між станицями, гуртками, — залежно від провідника) система є добра і вказана сьогодні у Пласти. Крім удалих прогулянок і літніх таборів ця система, здається, щораз то менше відповідає сьогоднішній молоді. Слід змінити офіційну мілітарність Пласти там, де вона не має глузду, на більш товариський режим, тим більше, що поглиблення взаємин поміж членством і провідниками на базі спільніх зацікавлень різними ділянками духового життя і культури, близьке співжиття поміж старшини і молоддю, багато краще відповідає сьогоднішній молоді та її потребам.

Ціллю Пласти не є зберігати для української спільноти якнайбільше дітвори у своїх рядах, розбудовувати клітини організації чи набувати будинки. У майбутньому великий відсоток української спільноти, а з нею і організацій, стануть, правдоподібно, англомовними, хоч не конче позбавленими української бази, українських форм життя, тематики у праці і сантименту до України. Це природжений, давно діючий і просто неминучий процес серед тих, які нічого або мало що роблять для спрямування цього процесу в інші форми життя. Пласт має ці форми, бо вони випливають із його національної бази і засади еліта рності та методи самовиховання. Виховні осяги Пласти будуть

мати подвійну вартість, вони будуть цінністю не тільки для української спільноти, але і для канадської, бо без свідомої і творчої української спільноти Канада піде шляхом США, і зливши всі відмінні риси етнічних груп в одне, створить маловартісну пересічну масу. Люди ж, які не затрачають своєї національної ідентичності, — це не тільки творчий елемент для рідної культури, але і для культури країни замешкання. Такі одиниці, що свідомо боряться за збереження своєї ідентичності, тобто ті, які мають вироблений характер, користуються самовихованням, — а воно є передумовою кожного успішного виховання, — стають творчими. Тому ми й віримо, що вживуючи трьох основних принципів Пласти, якими є національна база, елітарність і самовиховання, — Пласт зможе гуртувати кадри тієї української еліти, яка ніколи не затратить своєї ідентичності.

Сьогодні Пласт можна вважати ще молодою еміграційною організацією, бок 20 років на тлі сторіччя — це дуже короткий час. Але за 50 років Пласт, правдоподібно, стане внопні “тутешньою” організацією. За 50 років пам'ять про недавні події війни, впливи людей, що привезли із собою сюди багато всього особливого, українського не діятимуть. Усе це переайде до історії. Тоді джерелом українського духа мусуть стати інші вартості, а ними будуть цілі, засоби і метода Пласти. Історія нам доказує, що еміграції, які вибивалися в академічному, політичному та економічному житті країни поселення, найкраще зберігали свою ідентичність.

Закінчений університет дасть молодій українській людині, узброній сучасним багатим науковим багажем знання про життя людини і спільнот, можливість краще та успішніше “поборотись із життям”. Міцна українська церква дасть їй тверді християнські дорожковази і чесноти. Рідна школа дасть ту незвичайну вартість для кожного українця — живу українську мову, знання і переживання українства.

Пласт збере це у свої програми виховання, подбає про домівку, табори, у яких молодь, шукаючи своєї ідентичності, звертатиметься до її джерела через свої ідейні основи. Примінюючи самовиховання, забезпечить живучість національної ідеї у щоденному житті пластових гуртків. А застосовуючи принцип елітарності, зможе позбаватися тих із своїх членів, які спиняють зріст організації. Так як Бі-Пі, створивши перші скавтські частини, спричинився до піднесення вартостей англійського воїака, так Пласт повинен виконати серед українців у діяспорі місію збереження молоді при українстві.

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА і її чужомовні видання — це не тільки найбільше культурне досягнення нашої еміграції, але також великий політичний акт, що постійно позитивно впливає на відносини в Україні. ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА повинна бути в кожному українському домі.

ТРАДИЦІЯ ЧИ МАЙБУТНЄ?

СИТУАЦІЯ ПЛАСТУ В НІМЕЧЧИНІ

Після 2-ої Світової Війни, коли наші люди жили в таборових громадах у Німеччині, поміж іншими організаціями відновив офіційно свою діяльність, також і Пласт. Створювалися курені, відбувалися пластові тaborи в Альпах, і все виглядало на те, що традиція ідеалізму зберігатиметься далі на німецькій землі більш-менш у перенесеній з дому формі.

Але у 50-тих роках активніша частина еміграції виїхала з Німеччини за океан, а з нею і найбільше число інтелігенції та організаторів громадського життя, що на нових теренах створювали нові клітини організації.

В міжчасі Пласт у Німеччині відчув утрату своєї провідної сили, а тому що своєчасно не підховано резерви пластових організаторів і виховників, організація послабла.

Українська еміграція в Німеччині має свій центр у Мюнхені, і пластова діяльність обмежилася властиво лише до цього міста. Щоправда, влітку відбувається один пластовий табір для учасників із цілої Німеччини, по деяких містах ще принаймні фіктивно існують пластові гуртки, і може ще десь відбуваються пластові сходини, але про це знають тільки учасники тих гуртків. Коли черпати інформації про громадську діяльність тільки з преси, то можна і зовсім не знати, що Пласт у Німеччині взагалі існує. Отже, слід розглянути причини цього стану.

Невесело пластунові ствердити, що все більше число переважно старших пластунів переходить до СУМ-у, і що Пласт усе більше терпить від браку доросту, а головно від браку виховників, старших і молодших, без яких будька пластова активність неможлива.

Пластовий сенійорат зaimався із самого початку більше льокальними інтригами та дрібничковими сварками, замість подбати про доріст. Через різні суперечки цілі групи пластунів, головно студенти, покинули організацію. А робітничу молодь більше тягне до "конкуренції", бо її односторонні патріотичні гасла більше промовляють цій молоді до серця, а крім того треба признати, що СУМ організує більше з'їздів, забав, курсів тощо. Справа в тому, що сумівці мають прошарок виховників середнього віку, що по різних осередках розбудували свої гуртки, а декілька студентів організують з'їзди і т. п.

Пласт мав завжди претенсії виховувати "еліту" української молоді. Від років у Пласті у Німеччині ведуться суперечки, — чи Пласт у Німеччині має зберігати характер первісного Пласти — як елітарної організації, чи має стати масовою організацією, що охоплює всю молодь української національності. Останніми роками Пласт розвинувся саме в тому

другому напрямі так, що до таборів приїжджають здебільша “пластуни”, що часто навіть по-українському не говорять, що не зацікавлені у виховному таборі, а хочуть лише відпочити і погуляти без догляду батьків. Це погано відбувається вже на зовнішньому вигляді тaborової лави. Амбіція, щоб навіть і в таборі не залишитися позаду найновішої моди, робить зворушливо прикре враження. Така ситуація в нашому Пласті відбувається дуже негативно на тих нечисленних пластунах і пластунках, що хотіли б таки справді пластувати, але в теперішній ситуації та атмосфері навіть найбільший ентузіаст утратить свій ідеалізм.

В нас витворилися різні погляди щодо майбутності Пласти. Головно молодші бажають радикально виключити з Пласти або відсепарувати від Пласти всіх тих, що не виконують вимог організації. Але пластовому проводові тяжко зважитися, ким він властиво хоче опікуватися, чи теперішніми та майбутніми німцями українського походження, що влітку бажають лише провести романтичний “кемпінг”, чи таки українськими пластунами — членами ідеологічно обґрунтованої організації. Останніми роками виявляється нехіть до Пласти, головно серед інтелектуальної молоді, в декого при тому є вирішальними згадані вище причини, а зокрема занизький рівень програм пластових зайнят, а в декого причини сягають ще далі.

Серед німців, після другої програної війни, також виникла нехіть, а навіть і ворожнеча до всяких ідеологічних молодечих організацій, які часто зустрічаються із злобним та згірдливим насміхом. Німецькі скавти репрезентують поміж своїми шкільними товаришами давній тип молоді із початків нашого століття, для нас тепер старомодний і смішний. Поміж молоддю з вищою освітою назва “скавт” викликає часто іронічну усмішку, а навіть і зневажливі вислови.

Тепер хочу застановитися над ідеологією і суттю українського Пласти. Постав він перед Першою Світовою Війною побудований головно на національній, а частино і на релігійній базі, коли пластуни давали допомогу у визвольній боротьбі на фронті, через що Пласт набрав мілітарної форми і такого ж характеру. Але нині ледве чи можна б воєнними засобами відбудувати Україну. Нині, у часі антимілітаризму, кому ще потрібні — поряд, однострої і цокання закаблуками?.. Очевидно, хтось може зауважити, що це все конечно задля збереження дисципліни, порядку, естетики. Але навіщо витрачати стільки часу на такі тільки традицію виправдані формальні справи?

Що ж стосується характеру і поведінки пластуна, то ці вимоги виявилися частинно далі лише ідеальними. Сьогодні молода людина вивчатиме, щоправда, напам'ять, які прикмети має мати пластун, але одночасно трактуватиме їх як історичний курйоз, хоч на зовні не буде того виявляти. Хто ще сьогодні з переконнаням пам'ятає про щоденне “добре діло”! Хто після ранньої зарядки у таборі — радісно, із піснею та ус-

мішкою на устах переживає справді по-пластовому таборовий день! І від кого це ще можна сьогодні вимагати?

Усмішку співчуття викликає група молодих людей, що патетично проголошують — “пластун вірний Богові та Україні”, а між собою говорять по-німецькому. Україною цікавляться тільки “про форму” (далі як до князя Олега в українській школі не дійшли!) — до Пласти належать тільки тому, що в Пласті мають “свою” дівчину, що там находять своє товариство, романтичні переживання, або що до Пласти примушують їх належати їхні батьки. Хто хотів би жити (якщо це взагалі можливо!) виключно та широко за всіма пластовими законами і вимогами, був би зворушливим наївняком в очах одних, загубленим ідеалістом в очах других, а об'єктом для використання (і то політично!) для третіх.

У час ніглізму, у час “гіппісів”, у час загального занепаду всякого авторитету і всяких ідеалів ідеологія Пласти видається інтелектуалістові, щоправда, доброю і здоровою, але пережитаю, нереальною, а навіть смішною. Щоб деструкцією пластових святощів не викликати надто величного обурення, постараюся зробити висновки.

Що стосується ситуації у Німеччині Пласт повинен зайняти ролю організації, що гуртує справді українську молодь, і виховувати її по змозі так, щоб з неї виростали молоді українські інтелігентні провідні одиниці, ознайомлювати цю молодь з нашою літературою і мистецтвом... У такому випадку Пласт мусить зрезигнувати з великої частини свого теперішнього членства.

Пласт у Німеччині може і нічого не мінятися, і надалі залишитися зборищем усього, що “так і горнеться до всього що українське”, і тоді — за кілька років зовсім... дотліти. Найбільше перспектив має ця остання можливість. Через брак потрібних виховників, відповідної енергії і відваги та пізнання дійсної ситуації, мабуть, ніяка реформа Пласти в Німеччині не буде переведена.

Пишучи ці рядки, я зрезигнувала із звички звертати увагу на всякі “табу” і “не випадає”. Написала це так, як бачу, відчуваю і розумію, щиро та одверто. Самоомани в нас уже досить.

Франкфурт, Німеччина.

Щойно з'явилася дуже цікава книжка на тему кібернетики:

КІБЕРНЕТИКА, ЇЇ ВИНИНЕННЯ ТА ЗНАЧЕННЯ

Написав: АТАНАС ФІГОЛЬ

46 сторінок, ціна в Канаді і США 50 центів, а для інших країн рівновартість у їхній валюті. — Замовляти в адміністрації. «Пл. Шляху»: *Plastovy Shliakh Magazine, 2199 Bloor St. W., Toronto 9, Ont. Canada*

СТАРШИЙ ПЛАСТУН ПРО СВІЙ УЛАД

У зв'язку з відбутими недавно старшопластунськими з'їздами — краївним США і міжкраївим (від 23 до 26 листопада м. р.) — а також при нагоді підготовки до 7-го краївого пластового з'їзду Канади (у грудні м. р.), відбулося багато дискусій на теми УСП. Для ілюстрації друкуємо тут у скороченні написаного у жовтні м. р. листа референта УСП-ів при КПС Канади в 1965/67 роках ст. пл. Модеста Цмоця з Оттави до пл. сен. Романа Копача в Торонті.

Цікаво було б довідатися, чи інші члени УСП мають подібні погляди, як ті, що їх висловлює друг Цмоць у своєму листі? Де справді причина незадовільного стану УСП? Радо помістимо на сторінках "Пл. Шляху" цікаві думки про проблеми нашого старшого пластунства.

Редакція

Дорогий Друже!

Ми відбули двоє сходин у справі старшого пластунства, але не знаю, чи щось позитивне з цього вийшло. Люди в основному хочуть залишати УСП таким як дотепер, а є також голоси, щоб УСП розв'язати. Мені здається, що таке ставлення справи дуже шкідливе. На думку багатьох — як довго можна використовувати старше пластунство як виховників, так довго з нього всі будуть вдоволені. На мою думку, УСП повинен бути уладом із точною програмою щодо самовітання, у висліді якої українське суспільство могло б мати провідників, а Пласт виховників. Коли нам (сучасним референтам УСП) не вдалося за останні два роки чогось успішнішого зробити, то все таки, вірно, що тільки із точно визначеною програмою для діяльності осередків УСП ми зможемо мати ліпші успіхи. Та для цього треба спільніх зусиль усіх — кошових, осередкових дорадників, провідників ОП УСП, референтів УСП при КПС тощо.

Як у новацтві повинні домінувати такі форми зайняття, як ігри і забави, а в юнацтві — різні форми зайняття, що розвивають позитивні риси характеру і фізичне здоров'я, щоб дати в майбутньому для суспільства доброго громадянина, так у старшому пластунстві — треба покласти наголос на вироблення інтелекту, широкодумаючого, висококультурного, політично-зацікавленого, відповідального провідника для української спільноти, але не політиканта, релігійного, але не вузькодумаючого фанатика свого віровизнання чи обряду. Іншими словами — дбаймо, щоб наша організація різнилася від інших саме тим, що з неї виходитимуть винятково корисні провідники для цілого українського суспільства, а не тільки для Пласти.

Ми тепер маємо у Пласти шість років перебування у новацтві, п'ять — у юнацтві, а при переході юнацтва до УСП маємо тільки на-пів докін-

ченій сімнадцятилітній “продукт”. Для нього треба приготувати інтенсивну виховну програму, спрямовану на підготову пластунів до активної участі в наших організаціях політично-суспільних, культурних, наукових і т. д.

Ми повинні бути свідомі того, що близько 90% наших членів не зможуть знайти себе у Пласті, але це не значить, що вони обов’язково мусять вийти поза межі українського суспільства. Нічого нового не відкриваємо... Так було і в Україні, що пластуни, перейшовши виховну “машину”, вступали до ОУН, політично-суспільних організацій і т. д. Вони ставали там провідниками. Багато із старшої генерації, яка тепер проводить українськими організаціями, є колишніми пластунами. Але, на жаль, там у проводі дуже мало людей середнього та молодшого віку.

Можливо, це через те, що Пласт перестав виховувати тих провідників, бо він стався тільки ще однією молодечою організацією. Він став замкненою, задивленою у себе саму групою людей. Ми замкнулися у домівці, замість того, щоб поширитися при наших церквах та інституціях. Та навіть пластова домівка є до певної міри непривітною для УСП так, що старше пластунство охочіше і частіше сходить у найближчому ресторані.

Моя пропозиція така: звільнімо старше пластунство від виховної праці, а зате працюймо над старшим пластунством! Даваймо членству УСП якнайбільше конференцій, зустрічів, з’їздів, улаштовуймо місячні сходини по осередках праці УСП із цікавими доповідями і т. д. Для молодших можна мати навіть регулярні пластові сходини. Програма мусить бути широка, охоплюючи об’єктивно всі аспекти українського суспільства, всі аспекти вишколу провідників, організуючи для УСП курси провідників. У нас тепер досить високошкільних спеціалістів, щоб при нагоді таборів, конференцій, з’їздів, сходин ОП УСП такі курси переводити. При допомозі додатків УСП, кошових та референтів можна таку програму переводити, але для цього треба координації всіх чинників.

Треба нам також динамічного, молодого УСП, людей понад 24 роки життя, які діяли б у Пласті, а не в куренях УСП. Залишімо ці курені для інтимних зв’язків та для товариського співжиття.

Ми будемо утрачати членів УСП, але нам треба подбати, щоб вони знаходили собі місце в українському суспільстві. Чомусь сумніваюся, — чи бодай якась частина із теперішніх членів УСП об’єктивно розуміє стан наших політичних “партій”, що точно являють собою і до чого змагають “бандерівці”, “севеушники”, “мельниківці”, “двійкарі”, “прогресисти”, “гетьманці” і т. д., які течії діють тепер в українській літературі, що точно собою представляють поодинокі з наших 36 періодичних видань та газет у Канаді; що це за явище “карпаторусини”, що таке КУК, НТШ, УНР і т. д. та як вони побудовані? Більшість із нас навіть не знає, які контроверсії існують у справі Українського Світового Конгресу, на якому тлі непорозуміння у наших церквах і т. д. Усі ці справи поєднані із Пластом, навіть, якщо Пласт має бути понадполітичним чи аполітичним та понадконфесійним.

Поглиблення знання щодо всіх цих проблем повинно бути програмою для УСП (але не для юнацтва, яке ще психічно не приготоване для цієї проблематики). Крім цього, у програму такого вишколу для УСП треба включити з'ясовання адміністраційних і наукових концепцій, що їх можна було б упровадити в українське суспільство, щоб позбутися тієї двоторовости та браку кооперації, які тепер у нас існують. Наприклад, повинна бути одна шкільна система, а не десятки при різних організаціях і церквах, де кожний провадить школу на свій лад! В Оттаві є дві українські кредитові спілки, хоч українців там небагато, тож ці спілки ледве животіють, бо одна є для “бандерівців”, друга — для “мельниківців”.

Пройшовши вишкіл на спеціальних курсах, пластуни і колишні пластуни на підставі колишнього пластування могли б згодом направити негативи нашого громадського життя, а тим самим злагатити надбання Пласти. Ми, чомусь, забуваємо про те, що з хвилиною, коли почне занепадати будь-яка із наших організацій чи інституцій, почне також занепадати і Пласт.

Наскільки мені відомо, загал старшого пластунства не уважає однокими цілями Пласти постачання виховників з ряду УСП для молодших уладів. Якщо обмежити їх тільки до цієї потреби, то для багатьох із старшого пластунства такі цілі стають неясними, мало корисними і потрібними. Коли програма буде вияснена і спрямована на вишкіл провідників —тоді можна також позбутися теперішнього “апатичного” у багатьох наставлення до пластової діяльності. Тепер ми використовуємо у Пласті тільки тих з УСП, які є виховниками, а які до цього не є готовими. Ми ще вимагаємо від них крім виховної праці також плачення внесків, а за це ми мало що даемо для них особисто!

Чому, наприклад, я тут в Оттаві маю платити членські внески, коли з домівки ніколи не користаю, між старшими не чуюся вигідно, ані не почиваю себе “дома”, а коли навіть домагаюся чогось, то раз кажуть, що я “бандерівець”, а другий раз, що “мельниківець”. Із молоді нікого на “вечірки” Пласти прияту тут не запрошують, хоч я вже багато разів звертався з цим до організаторів. Навіть хоч я пластун, то ці вечірки для мене особисо майже неприступні. На жаль, для більшості молоді не тільки тут, в Оттаві, але також в інших містах, доступ до внутрішнього життя Пласти, коли хтось не є виховником, обмежений, а зустріч — не привітна. Навпаки є тільки тоді, коли члена УСП можна якось використати для виховних справ.

Я тут порушив багато справ, але маю надію, що десь цими днями знайду час виготовити проект змін до правильника УСП та опрацювати проект загальної програми діяльності УСП та подати причини, які, на мою думку, вияснить теперішню ситуацію у Пласті, а спеціальною в УСП.

Щиро вітаю Ско б !

Модест

ХРОНІКА ВАЖЛИВІШИХ ПЛАСТОВИХ ПОДІЙ

ВІСТІ З ГОЛОВНОЇ ПЛАСТОВОЇ БУЛАВИ

Головна Пластова Булава подає до відома додовнення та зміни у своєму складі, які настутили від часу IV-их Зборів КУПО, що відбулися 1-го і 2-го січня 1967 р.:

1) 10. 1. 1967 р. ГПБулава покликала на пост головного референта господарства пл. сен. Степана ЧАЙКОВСЬКОГО,

2) 18. 1. 1967 р. ГПБулава покликала на пост в. о. гол. референта пластових видань пл. сен. Осипа БОЙЧУКА;

3) 13. 9. 1967 р. ГПБулава покликала на пост референта скавтських зв'язків пл. сен. Зенона ОНУФРИКА;

4) 25. 9. 1967 р. ГПБулава, з уваги на службовий виїзд з Нью-Йорку головного булавного пластунів пл. сен. П. СОДОЛЯ, покликала на в. о. головного булавного пластунів пл. сен. Ігоря РАКОВСЬКОГО,

Усіх вище вичислених Головна Пластова Рада затвердила письмом із 16-го грудня 1967 р. як докооптованих членів ГПБ.

5) У складі булав головних булавних Головна Пластова Булава затвердила на своїх сходинах 3-го травня 1967 р. таких пластунів: пл. сен. Євстахія ГОЙДИШ — булавна УПН-ок, пл. сен. Віра ЛЕВИЦЬКА — булавна УПЮ-ок, пл. сен. Володимир КУЛИНИЧ — булавний УПН-ів, пл. сен. Петро СОДОЛЬ — булавний УПЮ-ів.

6) 26. 10. 1967 р. ГПБулава прийняла до відома резигнацію з посту головного редактора журналу "Юнак" пл. сен. Л. ОНИШКЕВИЧА, а на це становище покликала пл. сен. Ольгу КУЗЬМОВИЧ.

7) Рівночасно ГПБулава прийняла резигнацію пл. сен. О. БОЙЧУКА з посту в. о. редактора "Пластового Шляху", а редактором цього журнала найменувала пл. сен. Омеляна ТАРНАВСЬКОГО.

8) 27 грудня 1967 р. ГПБулава прийняла до відома письмову резигнацію із посту гол. референта пл. видань ГПБ і головного редактора "Пластового Шляху" пл. сен. Юрія ПЯСЕЦЬКОГО з причини його затяжної недуги.

С к о б !

ЗА ГОЛОВНУ ПЛАСТОВУ БУЛАВУ

пл. сен. Юрій Ференцевич

голова

пл. сен. Олександра Юзенів

ген. секретар

7-ий МІЖКРАЙОВИЙ З'ЇЗД УСП

Така подія, як загальний з'їзд старшого пластунства, повинна бути предметом уваги не тільки загалу членства УСП, але й усього пластового середовища у світі. Ідеється ж про важливу справу — про напрямні

праці того пластового покоління, яке має прийти на зміну та формувати Пласт у недалекому майбутньому.

Сьомий загальний з'їзд УСП (25 і 26 листопада 1967 р. в Істон Вел-лей, біля Олбані, США) відбувся без

підготови. Цим разом ні місце (пензшатарська оселя з обмеженою кількістю приміщень та із трудним доїздом) ні час (25 і 26 листопада 1967 осінь і час СКВУ), не дали зможи багатьом членам прибути на з'їзд. Тому цей з'їзд не міг навіть виконати функції масової зустрічі старшого пластунства, так як це було за попередніх з'їздів. Учасниками його були 68 старших пластунів і 112 старших пластунок та 18 гостей.

58% дорослих членів Пласту — це УСП. Велика кількість виховників обох молодших виховних уладів вербуються з УСП. Але величезна перевага в уладі УСП таких членів, які не виконують жодних функцій у Пласті, інше відношення до Пласту тільки формальне через свій старшопластунський курінь, санкімент до якого слабне з віком членів.

Здавалося б, що 1303 члени старшого пластунства у світі, — це велика сила і міцна основа Пласту у майбутньому. Тим часом цей улад має найбільше труднощів на своєму пластовому шляху. Ті члени УСП, що не є виховниками, не мають ніякої програми діяльності чи радше відповідного проводу, щоб її проводив у життя. Членам УСП тяжко вийти на чисті води у світоглядових шуканнях, у них багато "спокус" до перебування серед "золотої молоді" в університетських клубах і "кемпушах" та до виконування лише своїх студентських обов'язків.

Тому й у програмі з'їзду, крім формальних точок, були такі: 1) Дискусійна лава: "Аналіза сучасного стану УСП та сугestії на майбутнє" у складі — ст. пл. Роксолана Филипович, ст. пл. Мирон Баб'юк та пл. сен. Олексій Сагайдаківський; 2) Інформації про працю Головної Комісії ПКДругого (ст. пл. Ярослав Гарасимів); 3) "Специфічний стиль жит-

тя, як основа елітарності" та "Пласт у 2,000 році" — доповіді пл. сен. Данила Струка; 4) "Молодь після 2-ої Світової Війни та роль УСП у Пласті" (доповідь виголошена під час спільній вечері — пл. сен. Теодосія Крупи, голови ГБулави УПС). І панель і доповіді дали дуже багато цікавого матеріалу. Серед учасників вони викликали живавий відгомін. Це віддзеркалилося у реакції учасників на залі нарад, у дискусії, у неофіційних розмовах.

На жаль, настрої, що іх створювали і доповідачі, і дискутанти, та провідники з "роботячими" членами різних комісій пропадали при зустрічі з тими припадковими пластунами, які прибули на з'їзд хіба на те, щоб потанцювати на забаві, а більшість часу провести у "барі" перед хмарою диму чи на коридорах.

Особливо займали учасників з'їзду такі справи, як: оформлення уладу УСП в окрему одиницю Пласту із правами, що іх має УПС, зміна проби УСП у напрямі, щоб її вимоги відповідали своїм поземом студентам університетів, а не юнацтву, забезпечення старшого пластунства комунікацією для вивчення виховної проблематики, а зокрема справ української діаспори.

Якщо враження із цього з'їзду у когось, з учасників позитивні, так це можна завдячувати тільки доповідачам і учасникам дискусії та тим окремим членам УСП, що шукали порад, робили пляни, турбувались станом УСП, видавали одноднівку "На зимовій гілці" чи обурювались поведінкою "випадкових пластунів".

Нарадами проводила президія у складі: ст. пл. Любі Зобнів — голова та ст. пл. Юрій Кузич — заступник, секретарювали: ст. пл. Оксана Борис та ст. пл. Марта Боровик.

Новообраний провід УСП: булавний старших пластунів — ст. пл. Ігор Бардин, булавна старших пластунок — ст. пл. Любка Зобнів. Обрання булавних, що живуть у Торонті, тоді, коли ввесь головний пластовий провід є у Нью-Йорку, також вказує на те, що до цього з'їзду не було відповідної підготовки.

Перед 7-им Загальним З'їздом УСП відбувся у цьому ж самому приміщенні 23 і 24 листопада 8-ий Крайовий З'їзд УСП-США, на якому обрано ст. пл. Ю. Тарасюка — кра-

йовим референтом УСП-ів, а ст. пл. Орисю Волчук — крайовою референткою УСП-ок.

Перспективи, що іх на загальному з'їзді УСП змальовував у своєму слові пл. сен. Данило Струк, уявляючи Пласт у 2000-ому році, — це сьогоднішні проблеми УСП. Якщо сьогодніше старше пластунство зуміє свою активністю витворити культ українства, свідомо оминаючи "зрадливі яри", ми справді можемо думати про Пласт у 2000 році.

7-ИЙ КРАЙОВИЙ З'ЇЗД ПЛАСТУ У КАНАДІ

Відбувся він у Пластовому Домі в Торонті, 23 і 24 грудня 1967 р., при участі 56 делегатів (з восьми на всіх 10 пластових осередків Канади), 24 члени Крайової Пластової Ради, КПСтаршини і виховних булав та чотирьох гостей — запрошеных представників: Головної Пластової Ради в особі її голови пл. сен. Юрія Старосольського, ГПБУлави — її голови пл. сен. Юрія Ференцевича і головного булавного пластунів — пл. сен. Ігоря Раковського та генерального секретаря КПС-США — пл. сен. Любомира Романкова, а крім того багато гостей — членів УСП, УПС і Пластприяту.

Учасниками святкової вечери, яка відбулася першого дня з'їзду, були ще почесний член Пласту у Канаді — дир. Евген Борис, (два інші почесні члени ред. Василь Софронів-Лезицький і мгр. Зенон Зелений прислали свої привіти, бо були поза Торонтом), сен. Іван Сиротинський — капелян пластунів католицького віровизнання, сен. Юрій Ференців — священик православного віровизнання, д-р Осип Бойко — голова місце-

вого Відділу КУК, представники преси. — о. Петро Хомин ("Наша Мета"), д-р Степан Росоха ("Вільне Слово") та представники молодечих організацій МУНО, ОДУМ, СУМ і СУМК.

На цій вечері пл. сен. Ю. Старосольський виголосив доповідь про перспективи для Пласту і можливості їх здійснення, пл. сен. Л. Романіків — склав привіт від КПС-США, отці проводили молитви, д-р О. Бойко і представники молодечих організацій заявляли готовість стівпраці з Пластом та бажали успіхів у Пластовій праці.

Під час вечері роздано відзначення пластовим провідникам та тим членам Пластприяту, які спричинилися до успішного проведення в житті дуже інтенсивного дворічного пляну праці. Курені старших пластунок "Хортиця" і "Шостокрилі" гумористичними точками, а також пл. сен. Олексій Сагайдаківський своїм доброзільно взятым на себе виконуванням обов'язків "чергового", багато спричинилися до витво-

рення гарної пластової атмосфери цього вечора.

Учасники з'їзду взяли також участь у панахиді за колишніх гластунів сл. п. Василя Біласа і Дмитра Данилишина у 35-літню річницю іхньої геройської смерті.

73-сторінковий звіт КПСтаршини служив учасникам базою для дискусій. Останні два роки праці зосереджувалися біля двох великих зустрічів, які організувала і провела КПСтаршина під час своєї каденції, а саме — в липні 1966 р. зустріч у Скеястих Горах, а в липні 1967 р. міжкрайову пластову зустріч на Батурині, біля Монреалю. І хоч усі знають про їх успішність, але одночасно учасники дискусії наголошували потребу обмежити у діяльності зовнішні виступи, а зосередитись над скріпленням внутрішньої, виховної дії Пласти в Канаді. У цьому напрямі відбувалися обговорювання проектів щодо пляну діяльності на чергову каденцію.

Наголошувано пекучу потребу в школу і через те, що, хоч у загальному кількісті членства Пласти в останній каденції зросла, але зменшився чисельний стан новацтва через те, що зменшилася кількість новацьких виховників. У з'язку із цим є дуже актуальну справа випрацювання і проведення плянів щодо включення членів Пластприєту до виховних кадрів.

У з'язку з дискусіями на теми 'вищої школи та виховників' дискутанти постійно сходили до питання участі старшого пластунства у кадрах виховників. Проблемі програми діяльності старшого пластунства був в основному присвячений і 7-ий З'їзд УСП Канади, який відбувся у рамках кр. з'їзду. Покращання стану УСП залежатиме від уведення в життя пляну щодо віко-

вого поділу старшого пластунства на молодших і старших, актуалізацію складання старшопластунської проби, уведення в життя проекту щодо дорадників для частин УСП, публікації матеріалів з досвіду Крайової старшопластунської комісії, які зібрали та приготував до друку пл. сен. О. Сагайдаківський, переведення ряду вишколів, учасниками яких було б старше пластунство, але метою яких не було б обов'язково тільки впорядництво у роях та гуртках, але й різного роду інструкторства, зокрема з ділянок культури.

На пленумі живо дискутували справу зв'язкі в Пласти з етнічними скавтами та скавтами Канади. В останньому році ця справа застудійувалася, і тому її треба узгіднити та вирішити на терені ГПБулави, беручи до уваги наші потреби і можливості цією проблематикою займатися.

Виховна комісія, яка працювала сімома секціями та яка винесла ряд вирішень щодо пляну діяльності, зосередила свою увагу над справами наладнання правильної дії пластової системи у нашому житті. Якщо осягнемо успіхи на цьому відтинку, тоді існування Пласти за безпечене.

Крім виховної діяли на з'їзді ще інші комісії, як статутова, господарська, резолюційна та номінаційна. В рамках з'їзду відбула свої наради і крайова комісія ПКД, а також відбувся крайовий з'їзд УПС.

Склад новообраних краївого проводу — КПРада: голова — пл. сен. Роман Сенчук, члени — пл. сен. О. Володимир Івашко, пл. сен. Богдан Ковалюк, пл. сен. Богдан Пензей, пл. сен. Ярослава Зорич, заступники: пл. сен. Кость Фіцик, пл. сен. Ераст Гуцулляк, пл. сен. Богдан Медвідський, пл. сен. Роман Са-

мотулка. КПСтаршина: пл. сен. Василь Янішевський — голова, пл. сен. Микола Світуха — попередній голова КПС, пл. сен. Роман Копач — заст. голови, пл. сен. Омелян Тарнавський — заст. голови, пл. сен. Євген Ващук — заст. голови, пл. сен. Тоня Горохович — секретарка, пл. сен. Данило Струк — булавний пластунів, пл. сен. Дарія Даревич — булавна пластунок, пл. сен. Андрій Тершаковець — голова УПС, п. Олександра Ковалська — діловод Пластприяту, інж. Іван Лучків — діловод преси і інформації, пл. сен. Ігор Велигорський — діловод зв'язків, пл. сен. Аскольд Ганківський — діловод організації, п. Петро Баєр — господарський діловод, пл. сен. Роман Вжесневський — член, **Крайовий Пластовий Суд Чести:** пл. сен. Андрій Харак — голова, пл. сен. Орест Джулінський, пл. сен. Омелян Хабурський, пл. сен. Іван Франів, і ст. пл. Христя Томків — члени.

Нарадами з'їзду проводив пл. сен. Юрій Даревич, секретарювали: ст. пл. Віра Маланчій і ст. пл. Степан Геник-Герезовський. Велику програму з'їзду можна було провести у наміченому часі завдяки особливо

вмілому, діловому веденню нарад.

По з'їзді відбулися відправи голови КПС із станичними, а булавних із коштовими.

Атмосфера з'їзду була ділова. Учасники, а зокрема доповідачі країової комісії ПКДругого виявили своє основне знання виховної та загальноукраїнської проблематики, в своєму глибокою переконливою аргументацією щодо таких принципів як конечність зберігання української мови у Пласті, а особливо актуальність дії Пласту у нашому житті, з'єднали загальну прихильність та заохотили до співпраці. Тоді, коли інші наші середовища щораз то менше наголошують потребу і важливість зберігати і плекати рідну мову, рідні традиції та звичаї, наймолодші сеньйори (-ки) у Пласті говорять: "Українська мова, навіть, якщо вона зникла б усюди в наших поселеннях, мусить існувати у Пласті, як єдина мова", бо бути свідомим "своєї національної гідності — це обов'язок чесної людини". Як твердив Іван Франко — загубити ж мову — це однозначне із скаліченням своєї душі.

ТАКІ КНИЖКИ

можна набути в адміністрації «Пластового Шляху»:

- 1) КІБЕРНЕТИКА, ЇЇ ВИНИКНЕННЯ ТА ЗНАЧЕННЯ. Написав: Атанас Фіґоль. Мюнхен, 1966 р. 48 сторінок. Ціна: 50 центів.
- 2) СВІТОВИЙ КОНГРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ. Написав: Атанас Фіґоль. Мюнхен — Рим — Париж, 1965 р. 32 стор. Ціна — \$1.00.
- 3) ОСНОВОПОЛОЖНИК ПЛАСТУ. До 80-річчя з дня народження проф. д-ра Олександра Тисовського-Дрота. Мюнхен 1966 р. 48 сторінок. Ціна — \$1.00.

Замовлення і належність посылати до адміністрації «Пл. Шляху»:
Plastovy Shliakh Magazine, 2199 Bloor St. W., Toronto 9, Ont. Canada

Ціна: 1.25 дол.

● ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

● ЧИТАЙТЕ!

● ПОШИРЮЙТЕ!

ПЛАСТОВІ ЖУРНАЛИ:

ГОТУЙСЬ

ЖУРНАЛ
ПЛАСТОВОГО
НОВАЦТВА

Появляється щомісяця. Річна передплата: Канада — \$3.30, США — \$3.00.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Miss Lesia Chraplywa, 158 East — 7th St., Apt. 3A,
New York, N. Y., 10009, U.S.A. АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ: Hotujs Magazine
c/o Plast Inc., 140 Second Ave., New York, N. Y., 10003, U.S.A.

ЮНАК

ЖУРНАЛ
ПЛАСТОВОГО
ЮНАЦТВА

Появляється щомісяця. Річна передплата в Канаді і США — \$5.00

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Mrs. Olha Kuzmowycz, 221 Fire Island Ave., Babylon,
N. Y., 11702, U.S.A. АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ: Yunak Magazine, 2199
Bloor Street West, Toronto 9, Ontario, Canada.

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ОРГАН
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ

Появляється квартально. Річна передплата в Канаді і США \$5.00.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ та АДМІНІСТРАЦІЇ:

PLASTOVY SHLIAKH, 2199 Bloor St. West, Toronto 9, Ont., Canada.